

MINISTERSTVO DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**Odvetvová koncepcia odborného
vzdelávania a prípravy žiakov na výkon
povolania, skupiny povolání
a odborných činností v rezorte dopravy
a výstavby Slovenskej republiky**

BRATISLAVA

Jún 2022

OBSAH

Zoznam tabuliek.....	2
Zoznam grafov	2
Zoznam príloh	2
Úvod.....	3
1 Rezort dopravy a výstavby	3
1.1 Charakteristika pôsobnosti ministerstva.....	3
1.2 Súčasný stav a predpokladaný vývoj v odvetviach rezortu.....	4
1.2.1 Doprava	4
1.2.2 Elektronické komunikácie a poštové služby	5
1.2.3 Stavebníctvo a bytová politika	6
1.2.4 Cestovný ruch.....	7
1.3 Stredoškolské odborné vzdelávanie a príprava v rezorte	8
2 Východiská koncepcie.....	9
2.1 Právne, programové, analytické, koncepčné a strategické materiály	9
2.1.1 Právne predpisy	9
2.1.2 Programové, analytické, koncepčné a strategické materiály.....	10
2.2 Zamestnanosť a potreby trhu práce v odvetviach rezortu	11
2.2.1 Doprava	12
2.2.2 Elektronické komunikácie a poštové služby	13
2.2.3 Stavebníctvo a bytová politika	14
2.2.4 Cestovný ruch.....	14
2.2.5 Zamestnania s nedostatkom pracovnej sily v rezorte.....	15
2.3 Súčasný stav odborného vzdelávania a prípravy žiakov v rezorte	17
2.3.1 Stredné odborné školy a ďalšie stredné školy	17
2.3.2 Študijné odbory a učebné odbory.....	18
2.3.3 Počty žiakov podľa skupín odborov vzdelávania.....	20
2.3.4 Nezamestnanosť absolventov stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy.....	22
2.3.5 Systém duálneho vzdelávania v podmienkach rezortu	24
2.4 Činnosť Pracovnej skupiny pre koordináciu odborného vzdelávania a prípravy v rezorte dopravy a výstavby	26
2.5 Súhrn zistení na základe analýzy východísk koncepcie	27
3 Ciele a priority koncepcie	28
4 Zásadné programové zmeny na dosiahnutie cieľov koncepcie.....	30
4.1 Zmeny v právnej úprave a v štátnych vzdelávacích programoch.....	30
4.2 Požiadavky na zabezpečenie vzdelávania pre jednotlivé profesie	31
4.3 Prevencia rizík ovplyvňujúcich napĺňanie cieľov koncepcie	33
4.3.1 PESTLE analýza	34
4.3.2 SWOT analýza	35
5 Realizačný plán	37
Záver.....	43

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Počty evidovaných zamestnaných osôb podľa rezortných odvetví (2018 – 2020)	11
Tabuľka 2: Počet rezortných zamestnaní s nedostatkom pracovnej sily v krajoch SR za obdobie rokov 2018/2019 – 2021	15
Tabuľka 3: Prehľad rezortných zamestnaní s nedostatkom pracovnej sily za obdobie rokov 2018/2019 – 2021	16
Tabuľka 4: Základné typy SOŠ a ich podiel na zabezpečovaní odborného vzdelávania a prípravy v rezorte	17
Tabuľka 5: Zoznam najpočetnejších študijných odborov a učebných odborov pripravujúcich na rezortné profesie v školskom roku 2021/2022 a počet absolventov	19
Tabuľka 6: Počty žiakov v členení podľa krajov a odborov vzdelávania v školskom roku 2021/2022	22
Tabuľka 7: Prehľad počtu absolventov odborov 36, 37, 63, 64 v rokoch 2018 – 2021	23
Tabuľka 8: Počet absolventov rezortných odborov – uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2018 – 2021	23

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1: Počty evidovaných zamestnaných osôb podľa rezortných odvetví (2018 – 2020)	12
Graf 2: Vývoj počtu žiakov v študijných odboroch a učebných odboroch 36, 37, 63 a 64	21
Graf 3: Podiely krajov na počte žiakov v rezortnom odbornom vzdelávaní a príprave v školskom roku 2021/2022	21
Graf 4: Počty škôl v krajoch a ich podiel na rezortnom duálnom vzdelávaní v školskom roku 2021/2022	25

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1: Prehľad rezortných centier odborného vzdelávania a prípravy	
Príloha 2: Prehľad študijných odborov a učebných odborov v rámci skupín odborov vzdelávania 36, 37, 63 a 64 v školskom roku 2021/2022	
Príloha 3: Označenie stupňa vzdelania pre študijné odbory a učebné odbory v skupinách odborov vzdelávania 36, 37, 63 a 64	
Príloha 4: Vyhodnotenie plnenia cieľov Odvetvovej koncepcie odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania, skupiny povolání a odborných činností v rezorte dopravy a výstavby Slovenskej republiky na roky 2018 – 2021	

ÚVOD

Odvetvová koncepcia odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania, skupiny povolani a odborných činností v rezorte dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej len „koncepcia“) je vypracovaná podľa § 30 ods. 3 zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o odbornom vzdelávaní“), ktorý ukladá Ministerstvu dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) povinnosť najmenej raz za štyri roky pripraviť koncepciu a predložiť ju Rade vlády Slovenskej republiky pre odborné vzdelávanie a prípravu.

Zámerom koncepcie je byť východiskovým materiálom koordinácie stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania, skupiny povolani a odborných činností v rezorte dopravy a výstavby a určiť smerovanie vzdelávacieho procesu v súlade s vývojovými trendmi, podľa potrieb zamestnávateľov a podporujúc rozvoj požadovaných vedomostí, zručností a kompetencií žiakov v kontexte celoživotného vzdelávania.

1 REZORT DOPRAVY A VÝSTAVBY

1.1 CHARAKTERISTIKA PÔSOBNOSTI MINISTERSTVA

Ministerstvo je podľa § 8 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov ústredným orgánom štátnej správy pre dráhy a dopravu na dráhach, cestnú dopravu, kombinovanú dopravu, pozemné komunikácie, vnútrozemskú plavbu a prístavy, námornú plavbu, civilné letectvo, pošty, telekomunikácie, verejné práce, stavebný poriadok a územné plánovanie okrem ekologických aspektov, stavebnú výrobu a stavebné výrobky, tvorbu a uskutočňovanie bytovej politiky, poskytovanie štátnej prémie k stavebnému sporeniu a štátneho príspevku k hypotekárnym úverom, cestovný ruch, energetickú hospodárnosť budov a tvorbu a uskutočňovanie politiky mestského rozvoja. Zároveň plní funkciu štátneho dopravného úradu a námorného úradu.

Od schválenia predchádzajúcej koncepcie v roku 2018 nastalo v oblasti kompetencií ministerstva niekoľko zmien, ktoré sa týkali najmä posilnenia zabezpečenia úloh v oblasti kybernetickej bezpečnosti, verejnej regulovanej služby a kontroly projektov výskumu a inovácií na základe zlúčenia Operačného programu Integrovaná infraštruktúra s Operačným programom Výskum a inovácie v rámci programového obdobia 2014 – 2020. Vznikom SLOVAKIA TRAVEL 1. apríla 2021, štátnej rozpočtovej organizácie ministerstva, sa presunuli kompetencie v oblasti propagácie cestovného ruchu na novovzniknutý subjekt. Bola obnovená činnosť celonárodnej inštitúcie na podporu rozvoja cestovného ruchu a propagácie Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) doma aj v zahraničí ako atraktívnej celoročnej dovolenkovej destinácie. Ďalšiu zmenu týkajúcu sa pôsobnosti ministerstva priniesli nové právne predpisy v oblasti stavebníctva, zákon o výstavbe a zákon o územnom plánovaní, na základe ktorých prechádzajú kompetencie ministerstva v oblasti stavebného poriadku a územného plánovania od 1. januára 2023 na Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR.

Ministerstvo je podľa § 28 zákona o odbornom vzdelávaní **koordinátorom odborného vzdelávania a prípravy pre trh práce na celoštátnej úrovni vo svojej odvetvovej pôsobnosti** (doprava, pošty, elektronické komunikácie, stavebníctvo a cestovný ruch) a v rámci koordinačnej činnosti aktívne spolupracuje najmä s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR (tvorba systémových zmien v odbornom vzdelávaní, tvorba sústavy študijných odborov a učebných odborov, príprava pre odborné a remeselné činnosti v rámci rezortu,

príprava systému overovania kvalifikácií), Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR (podpora zamestnanosti v odvetviach rezortu, príprava Sektorových stratégií rozvoja ľudských zdrojov do roku 2030, aktualizácia Národných štandardov zamestnaní), ďalšími subjektmi koordinácie odborného vzdelávania a prípravy na celoštátnej a regionálnej úrovni, regionálnymi partnermi, zamestnávateľmi, univerzitami a strednými odbornými školami (ďalej len „SOŠ“).

1.2 SÚČASNÝ STAV A PREDPOKLADANÝ VÝVOJ V ODVETVIACH REZORTU

Rezort dopravy a výstavby má strategický význam pre rozvoj slovenského hospodárstva, podmieňuje napredovanie ekonomiky, podporuje rast vnútorného trhu, prispieva k tvorbe pracovných miest a zvyšovaniu konkurencieschopnosti a prosperity krajiny. Od roku 2020 rozvoj rezortu ovplyvnila celosvetová pandémia spôsobená šírením ochorenia Covid-19, prejavujúca sa najmä redukciami objemu služieb, tržieb, prepravných výkonov a stavebnej produkcie. Od roku 2022 existujúce problémy prehlbujú dôsledky vojnového konfliktu na Ukrajine.

1.2.1 Doprava

Dopravná infraštruktúra a služby poskytované v doprave sú súčasťou každodenného života. Prispievajú k znižovaniu rozdielov medzi regiónmi, rozvoju cestovného ruchu a sú kľúčovým faktorom pre zahraničné a domáce investície. Dôsledné plánovanie, priebežná príprava a realizácia rozvojových projektov v doprave sú predpokladom rastu odvetvia s prihliadnutím na vytvorenie udržateľného dopravného systému.

Odvetvie dopravy zahŕňa **cestnú, železničnú, leteckú a vodnú dopravu** a charakterizuje ho najmä snaha o modernizáciu dopravnej infraštruktúry, zaistenie bezpečnosti dopravnej prevádzky a ochrany, zabezpečenie sociálne dostupnej, ekonomicky a environmentálne udržateľnej dopravnej obsluhy, podpora alternatívnych spôsobov dopravy a inteligentnej mobility, vytváranie integrovaných dopravných systémov v mestách a priľahlých aglomeráciách, podpora funkčného systému intermodálnej dopravy a zníženie emisií skleníkových plynov najmä presunom záťaže z cestnej dopravy na železničnú sieť, ako aj vnútrozemskú vodnú dopravu.

Cestná doprava má v SR dlhodobu dominantnú postavenie vzhľadom na jej výhody v porovnaní s inými druhmi dopravy (napr. hustá sieť pozemných komunikácií, možnosť využitia na celom území krajiny, vysoký podiel na objeme prepravy a prepravnom výkone). Cestná infraštruktúra sa vyznačuje výstavbou a modernizáciou úsekov diaľnic (vrátane dobudovania diaľničnej siete TEN-T), rýchlostných ciest (so zameraním na najviac preťažené koridory), mostov, obchvatov, ciest 1. triedy a záchytných parkovísk na vyťažených dopravných uzloch. V cestnej osobnej a nákladnej doprave sa kladú vysoké nároky na emisné systémy vozidiel, prevádzkovanie vozidiel s využívaním alternatívnych palív a podporu udržateľnej mobility. V osobnej doprave sa vytvárajú podmienky na rozširovanie integrovaných dopravných systémov, harmonizáciu dopravných výkonov vo verejnom záujme, zníženie podielu individuálnej automobilovej dopravy a podporu nemotorovej dopravy. V nákladnej doprave sa podporuje kamiónová doprava najmä v rámci rozvoja kombinovanej dopravy. Medzi inovačné trendy v cestnej doprave patrí najmä automatizácia riadenia vozidla, dekarbonizácia a zdieľanie vozidiel.

Postavenie **železničnej dopravy** v národnom hospodárstve je nezastupiteľné tak vzhľadom na poskytované možnosti hromadnej prepravy najmä pri dlhých vzdialenostiach, ako aj jej ekologickú prijateľnosť. Železničná doprava je jedným z najspoľahlivejších druhov dopravy

z hľadiska bezpečnosti. Zvyšovanie kvality služieb v železničnej osobnej doprave zabezpečuje modernizácia tratí, revitalizácia staníc a zastávok, aj narastajúci počet bezbariérových a komfortnejších dráhových vozidiel. Železničná doprava ako základný prvok v systéme dopravy vo verejnom záujme bude posilňovaná tak, aby tvorila nosnú časť verejnej osobnej dopravy. Rozvoj nákladnej železničnej dopravy charakterizuje nárast intermodálnej prepravy, udržateľná stratégia poplatkov za dopravnú cestu a rozvoj nákladísk. V železničnej infraštruktúre sa kladie dôraz na modernizáciu koridorových tratí, zefektívnenie grafikonu vlakovej dopravy či vybudovanie centrálnych dispečerských pracovísk. V nadväznosti na technologický pokrok môžeme v železničnej doprave očakávať inovácie, medzi ktoré radíme diaľkové ovládanie vlakov, monitorovanie prevádzky v reálnom čase či automatizáciu. K rastúcemu súboru budúcich železničných technológií prispievajú aj novšie trendy v železničnom priemysle – hybridizácia železničných koľajových vozidiel a vysokorýchlostná železnica. K zvýšeniu konkurencieschopnosti železničnej dopravy výrazne napomáha skvalitnenie úrovne interoperability a koordinácie pri modernizácii či prevádzke železničnej infraštruktúry.

Letecká doprava (so zameraním na oblasť civilného letectva) je napriek nepriaznivej situácii spôsobenej pandémiou ochorenia Covid-19 stále perspektívnou formou dopravy, ktorá je dynamickou silou rastu ekonomiky vďaka liberalizácii vnútorného trhu, postupnému nárastu počtu destinácií, do ktorých sa lieta, a rozvoju regionálnych letísk. Letecká doprava zlepšuje mobilitu obyvateľov a vytvára vyhovujúce podmienky pre domácich a zahraničných investorov. Nákladná letecká doprava je vďaka svojej rýchlosti nevyhnutnou súčasťou prepravy tovarov a zohráva významnú úlohu pri zabezpečovaní dopravných služieb so zahraničím. Rozvoj leteckej dopravy je zameraný na zavádzanie nových technológií na účely zvyšovania hospodárnosti, efektívnosti a trvalej udržateľnosti vrátane využitia smart a zelených technológií. Jedným z nosných trendov v leteckej doprave je masívny rozvoj využívania bezpilotných lietajúcich prostriedkov (dronov), najmä v oblasti adaptácie na klimatické zmeny, riešenia bezpečnosti štátu a monitorovania rizikových oblastí. Spomedzi druhov dopravy bola letecká doprava (najmä obchodná letecká doprava) najviac zasiahnutá nepriaznivou situáciou spôsobenou šírením ochorenia Covid-19. Jej úplné oživenie sa očakáva najskôr v roku 2023.

K hlavným výhodám **vodnej dopravy**, ktorá je na území SR situovaná prioritne na rieke Dunaj, patrí nižšia energetická náročnosť a menšie zaťaženie životného prostredia. V súčasnosti je v lodnej doprave venovaná pozornosť najmä vytváraniu podmienok na zlepšenie splavnosti Dunajskej vodnej cesty, rozvoju a modernizácii verejných prístavov, podpore verejnej osobnej lodnej dopravy, turistickej a rekreačnej plavby. Rastie dopyt aj po službách pre medzinárodnú osobnú lodnú dopravu vykonávanú kajutovými osobnými loďami. Námornú plavbu charakterizuje zosúladenie národného námorného systému s hlavnými strategickými cieľmi európskeho námorného systému vrátane prípravy námorného registra SR, ktorého cieľom je vytvorenie systému opatrení pre zvýšenie pracovnej mobility v námornej plavbe. Budúcnosť vodnej dopravy je smerovaná k jej udržateľnosti, s čím súvisí zavádzanie plavidiel s nízkymi emisiami a využívanie obnoviteľných, ako aj nízkouhlíkových palív. Vo vnútrozemských prístavoch SR sa očakáva ekologizácia služieb spočívajúca v zavádzaní možností čerpania alternatívnych palív do plavidiel, vybavení prístavných polôh prípojkami na elektrickú energiu či používaní moderných a vysokokapacitných prekladných zariadení.

1.2.2 Elektronické komunikácie a poštové služby

Rast produktivity a prosperity SR vo veľkej miere závisí od stupňa využívania informačných technológií a rozvoja odvetvia **elektronických komunikácií**. Vyspelá infraštruktúra elektronických komunikácií vrátane širokopásmového prístupu do internetu sú súčasťou

základnej infraštruktúry spoločnosti. Internet je dominantnou platformou pre komunikáciu, služby, vzdelávanie, ale aj súčasťou spoločenského a politického života. Existencia dostatočne veľkej, bezpečnej a funkčnej komunikačnej infraštruktúry digitálnej konektivity je nevyhnutným predpokladom pre hospodársky rast, konkurencieschopnosť, digitálnu transformáciu a budovanie informačnej spoločnosti.

Informačné a komunikačné technológie pomáhajú v medicíne, podporujú rozvoj umelej inteligencie či internetu vecí vrátane ich aplikačného využitia napríklad pri autonómnych vozidlách alebo smart technológiách v stavebníctve. Zároveň zvyšujú prehľadnosť procesov vo verejnej správe s možnosťou pre občana vstúpiť do interakcie so samosprávami či verejnými inštitúciami na diaľku. V priebehu šírenia ochorenia Covid-19 informačné a komunikačné technológie výrazne prispeli k možnosti vzdelávania sa napriek reštrikciám a sociálnej separácii.

Nové prvky digitálnej komunikácie a výpočtových schopností by mali do konca tohto desaťročia priniesť novú perspektívu tzv. „digitálnej spoločnosti“. Zabezpečenie gigabitového prístupu umožní uskutočňovať v oblasti digitalizácie ambiciózne ciele a pripraví SR na spoločenské a ekonomické zmeny do budúcnosti. Do roku 2030 digitálne technológie vrátane 5G, internetu vecí, umelej inteligencie, robotiky a rozšírenej reality už nebudú len prelomovými inováciami, ale stanú sa ťažiskom nových produktov, výrobných procesov a obchodných modelov založených na spravodlivom zdieľaní údajov v rámci dátového hospodárstva.

Rozvoj **poštových služieb** v SR ovplyvnil za uplynulé roky rýchlo sa rozvíjajúci elektronický obchod, ktorý vytvoril nové toky zásielok a bol podmienený využívaním informačných a komunikačných technológií. Digitálna transformácia spoločnosti, s ňou súvisiace zmeny v preferenciách zákazníkov, ako aj rast privátneho sektora v poštových službách sa stali hlavnými faktormi, ktoré viedli k zmene obchodných modelov umožňujúcich prinášať vyššiu efektívnosť a konkurencieschopnosť poštových podnikov. Vývoj priniesol zvyšovanie efektivity hospodárenia a nové investície do optimalizácie, modernizácie a racionalizácie technologických procesov ako súčasť nevyhnutnej digitálnej transformácie zabezpečenia procesu distribúcie zásielok, zmeny poštových sietí a prijímania riešení priaznivých pre ochranu životného prostredia.

Poštové podniky v SR spolu s distribučnými platformami a kuriérmi vo väzbe na elektronický obchod preukázali v čase šírenia ochorenia Covid-19 významnosť svojho pôsobenia a prezentovali svoje sociálne poslanie tak poskytovaním viacerých služieb na celom území krajiny (výplaty dôchodkov a dávok), ako aj zachovaním služieb v udržateľnom rozsahu v závislosti od potrieb najmä sociálne znevýhodnených a zraniteľných skupín obyvateľstva.

Význam a miesto poštových služieb medzi službami všeobecného hospodárskeho záujmu bude v ďalšom priebehu vývoja digitálnej transformácie spoločnosti narastať. Bude pokračovať poskytovanie služieb podľa meniacich sa modelov správania zákazníkov v závislosti od technických, technologických a ekonomických možností.

1.2.3 Stavebníctvo a bytová politika

Stavebníctvo je stabilné odvetvie s trvalo udržateľnou energetickou náročnosťou a tomu zodpovedajúcou primeranou environmentálnou záťažou. Vytvára technickú kultúru života s prihliadaním na individuálne potreby zákazníkov a požiadavky spoločnosti. Poslaním stavebníctva je energeticky efektívna a kvalitná výstavba s cieľom zvýšiť životnú úroveň obyvateľov krajiny a zveľaďovať životné prostredie. V oblasti energetickej hospodárnosti budov je kladený dôraz na výstavbu a obnovu budov s takmer nulovou potrebou energie

a využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Pri obnove budov je dôležité prihliadať na možnosti adaptácie na zmenu klímy, ktorá patrí medzi najväčšie environmentálne výzvy súčasnosti. Z hľadiska komplexnosti prístupu je potrebné riešiť aj debarierizáciu a celkové zlepšenie stavebnotechnického stavu budovy, obnovu technického systému (vykurovanie, chladenie, vetranie, osvetlenie, atď.), aplikáciu prvkov digitalizácie a automatizácie budovy a motivovať vlastníka k implementácii tzv. zelených opatrení, ak to podmienky budovy umožňujú.

Stavebníctvo pôsobí multiplikačne na rozvoj ďalších odvetví. Investovanie do výstavby vyvoláva v ekonomike krajiny dopyt po tovaroch a službách v styčných sektoroch, čo sa priaznivo odzrkadľuje najmä v oblasti hospodárskych aktivít, ale aj v oblasti zamestnanosti. V súčasnom období stavebníctvo zaznamenáva pokles stavebnej produkcie, ktorý sa výrazne prejavil v čase obmedzení v dôsledku šírenia ochorenia Covid-19. Postupná stabilizácia trhu a očakávaný nárast investičných projektov vytvárajú predpoklad pre konsolidovaný rast stavebnej produkcie už v blízkej budúcnosti.

Smerovanie v oblasti stavebníctva bude v nasledujúcich rokoch koncentrované naďalej na výstavbu budov s takmer nulovou potrebou energie, hĺbkovú obnovu existujúceho bytového a nebytového fondu a využitie informačného modelu budovy ako revolučného spôsobu komunikácie pri príprave, procese výstavby a správe budovy. Zvýši sa automatizácia výstavby, robotizácia, modulárna výstavba a bezpečnosť výstavby a prevádzky, najmä bezpečnosť zložitých inžinierskych stavieb (napr. mostov).

Otázka **bývania** je kľúčová pre kvalitu života. Bývanie je jednou zo základných ľudských potrieb, ktoré má byť uspokojované na úrovni zodpovedajúcej sociálno-ekonomickému vývoju spoločnosti. Základným poslaním štátu je vytvárať stabilné trhové prostredie umožňujúce domácnostiam bývať podľa ich príjmovej situácie (podporujúc mobilitu pracovnej sily) a využívanie existujúceho bytového fondu bez nadmerného tlaku na bytovú výstavbu.

Primárnym cieľom štátnej bytovej politiky je zvyšovanie celkovej úrovne bývania tak, aby bolo pre obyvateľstvo primerané a dostupné. Prvoradou úlohou je zlepšovať technický stav a architektonické stvárnenie existujúceho bytového fondu a prispievať k predĺženiu jeho životnosti, zvýšeniu bezpečnosti a zníženiu energetickej náročnosti bývania. V súlade s princípmi udržateľného bývania je potrebné reagovať aj na demografické zmeny, minimalizovať negatívne dopady na životné prostredie, zohľadňovať ekonomické aspekty vrátane nákladov na technickú infraštruktúru a dbať na celkovú kvalitu obytného prostredia. Týmto požiadavkám má zodpovedať realizácia štátnej bytovej politiky vytvárajúca dostatočné príležitosti pre zabezpečenie primeraného bývania čo najširším skupinám obyvateľstva.

Smerovanie bytovej politiky v najbližších rokoch bude charakterizovať naďalej zabezpečenie dostupnosti kvalitného obytného prostredia vrátane jeho bezpečnosti, environmentálnej, ekonomickej a sociálnej udržateľnosti, zvýšenie počtu disponibilných bytov, zvýšenie podielu nájomného bývania (vrátane bezbariérového) a vytvorenie viacstupňového systému podporovaného bývania pre zraniteľné skupiny obyvateľstva.

1.2.4 Cestovný ruch

Cestovný ruch je priereзовým odvetvím národného hospodárstva, ktoré zahŕňa komplexnú kombináciu prírodných javov, kultúrnohistorických a spoločenských prvkov s prepojením na infraštruktúru a superštruktúru služieb. Vďaka svojej dynamike a nízkej investičnej či importnej náročnosti je jedným z rozhodujúcich nástrojov ekonomicko-sociálneho rozvoja krajiny. Prínosom cestovného ruchu pre ekonomiku je najmä jeho devízový a multiplikačný efekt.

Primárnym cieľom najbližšieho obdobia v odvetví je oživenie domáceho cestovného ruchu a tvorba udržateľných produktov v lokálnom prostredí zabezpečujúc regionálny rast a zamestnanosť s využitím rôznych finančných a nefinančných nástrojov.

Jednou z kľúčových výziev odvetvia je zmiernenie negatívnych dosahov šírenia ochorenia Covid-19 na podniky. Pandémia upozornila na vysokú náchylnosť odvetvia na vonkajšie vplyvy. Opatrenia na minimalizovanie negatívnych vplyvov pandémie výrazne obmedzili činnosť prevádzok, priniesli zákaz vychádzania, zákaz vstupu do krajiny či zavedenie povinnej karantény. Viacerí zamestnanci stratili prácu a pre niektoré prevádzky bola pandemická situácia likvidačná. Na podporu podnikov v odvetví a zníženie negatívnych dosahov pandémie v čase pozastavenia činnosti prijatými opatreniami a v dobe po zrušení opatrení, kedy sa znížený dopyt po službách v cestovnom ruchu negatívne prejavil na ekonomickej situácii podnikov, bol vytvorený legislatívny rámec na tvorbu a aplikáciu schém pomoci s ohľadom na pretrvávajúcu situáciu. Vzhľadom na negatívne podmienky a vis major situáciu na Ukrajine boli vyčlenené finančné prostriedky aj na poskytovanie príspevku za ubytovanie odídcov (LEX Ukrajina).

Rozvoj cestovného ruchu sa bude v budúcom období zameriavať prioritne na podporu partnerstva na lokálnej, národnej a medzinárodnej úrovni, zvyšovanie úrovne kvality a dostupnosti produktov cestovného ruchu, atraktívnu a cielenú prezentáciu a rast zručností a profesionality súčasných a budúcich zamestnancov. Rozvoj odvetvia je potrebné docieľiť s prihliadnutím na udržateľnosť.

Zavádzanie zdieľaných služieb, technologické inovácie, digitalizácia, automatizácia procesov a postupné znižovanie uhlíkovej stopy sú nástrojmi udržateľného cestovného ruchu a zároveň plnením záväzkov SR v rámci medzinárodných dohôd a strategických dokumentov so zameraním na cestovný ruch v európskom kontexte. Úprava produktov sa bude prispôsobovať širšiemu segmentu zákazníkov, ekologizácia produkcie a tlak na znižovanie uhlíkovej stopy prinesú prechod na zelené formy turizmu a vyššiu kvalitu pri využívaní domácich turistických kapacít. Digitalizácia a automatizácia procesov znížia náklady na spotrebu, ako aj množstvo odpadov. Bude sa naďalej podporovať zlepšovanie podnikateľského prostredia a rozvoj miest s prírodným a kultúrohistorickým potenciálom v menej rozvinutých regiónoch.

1.3 STREDOŠKOLSKÉ ODBORNÉ VZDELÁVANIE A PRÍPRAVA V REZORTE

Odborné vzdelávanie a príprava žiakov na výkon povolania, skupiny povolání a odborných činností v rezorte dopravy a výstavby zabezpečované SOŠ prípadne ďalšími strednými školami pripravujúcimi na rezortné povolania (špeciálne stredné školy) sa uskutočňuje na území všetkých krajov SR kvôli zabezpečeniu vzdelávania pre potreby rezortných odvetví poskytujúcich pracovné príležitosti spravidla na celom území krajiny. Podľa Národnej klasifikácie vzdelania (2018) a v súlade s vyhláškou Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky č. 251/2018 Z. z. o sústave odborov vzdelávania pre stredné školy a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania v znení neskorších predpisov sú stredoškolské odborné vzdelávanie a príprava pre rezortné profesie zabezpečované prioritne v rámci štyroch skupín študijných odborov a učebných odborov:

- **36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia,**
- **37 Doprava, pošty a telekomunikácie,**
- **63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I (viažuce sa k cestovnému ruchu),**
- **64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II (viažuce sa k cestovnému ruchu).**

Systém stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v rezorte sa orientuje prednostne na zvyšovanie odbornosti žiakov, rozvoj ich tvorivosti, inovatívnosti, schopnosti samostatne riešiť problémy, podporu digitálnych a podnikateľských zručností a zvyšovanie úrovne komunikácie v cudzom jazyku. Kľúčovou úlohou škôl je pripraviť úspešných absolventov uplatniteľných v praxi – kvalifikovaných robotníkov, zručných remeselníkov a kvalitný stredný manažment.

2 VÝCHODISKÁ KONCEPCIE

Pri tvorbe koncepcie sa vychádzalo z viacerých zdrojov, medzi ktoré patria všeobecne záväzné právne predpisy, od ktorých sa odvíja právna úprava stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy, programové, analytické a strategické materiály najmä s rezortným zameraním, stav zamestnanosti a jej predpokladaného vývoja v odvetviach rezortu a procesné pozadie zabezpečovania, podpory a propagácie stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v rezorte. Východiská sú základom účelného a efektívneho nastavenia cieľov koncepcie a vymedzenia zásadných programových zmien na ich dosiahnutie. Východiská sú uvedené v nasledujúcom členení:

- právne predpisy, programové, analytické, koncepčné a strategické materiály,
- aktuálny stav zamestnanosti v rezorte, jej predpokladaný vývoj a potreby trhu práce v odvetviach rezortu,
- súčasný stav odborného vzdelávania a prípravy žiakov v rezorte,
- činnosť Pracovnej skupiny pre koordináciu odborného vzdelávania a prípravy v rezorte dopravy a výstavby.

2.1 PRÁVNE, PROGRAMOVÉ, ANALYTICKÉ, KONCEPČNÉ A STRATEGICKÉ MATERIÁLY

2.1.1 Právne predpisy

- zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 251/2018 Z. z. o sústave odborov vzdelávania pre stredné školy a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 65/2015 Z. z. o stredných školách v znení vyhlášky č. 241/2018 Z. z.,
- vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách v znení neskorších predpisov,
- vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 202/2022 Z. z., ktorou sa ustanovujú kritériá na určovanie najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka stredných škôl.

Základným právnym predpisom zabezpečovania stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy je **zákon o odbornom vzdelávaní**. Na základe požiadaviek vyplývajúcich z aplikačnej praxe bol s účinnosťou od 1. januára 2022 schválený zákon č. 413/2021 Z. z.,

ktorým sa mení a dopĺňa zákon o odbornom vzdelávaní a ktorý priniesol niekoľko dôležitých zmien ovplyvňujúcich kvalitu odborného vzdelávania a prípravy aj v podmienkach rezortu: zavedenie systému experimentálneho overovania odborov vzdelávania na základe identifikovaných potrieb trhu práce, vznik nadpodnikového vzdelávacieho centra (najmä ako podpora duálneho vzdelávania), možnosť získania kvalifikácie inštruktora prostredníctvom neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, optimalizácia spolupráce SOŠ so zamestnávateľmi pri prijímaní žiakov do duálneho vzdelávania, úpravy náležitostí uzatvorenia a ukončenia učebnej zmluvy so žiakom a určenie minimálneho počtu hodín odborného výcviku pre potreby ukončenia štúdia, ak žiak z dôvodu mimoriadnej situácie nemal možnosť absolvovať požadovaný počet hodín odborného výcviku (v uplynulom období najmä v dôsledku obmedzení v súvislosti so šírením ochorenia Covid-19).

2.1.2 Programové, analytické, koncepčné a strategické materiály

- Programové vyhlásenie vlády SR na obdobie rokov 2021 – 2024 (deklaruje skvalitnenie úrovne odborného vzdelávania a prípravy, podporu duálneho vzdelávania, prepojenie potrieb trhu práce s celoživotným vzdelávaním),
- Analýza trhu práce vo vzťahu k zameraniu odborného vzdelávania a prípravy mládeže na výkon povolania v rezorte dopravy a výstavby za roky 2019 až 2021 (vedecko-výskumná úloha každoročne vypracovaná Výskumným ústavom dopravným, a. s. v Žiline na základe požiadavky ministerstva, v roku 2021 v podobe dvoch krátkych analytických úloh),
- Plán obnovy a odolnosti (deklaruje skvalitnenie výchovy a vzdelávania pre regionálne školstvo a podporuje ďalšie vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov),
- Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj (podporuje celoživotné vzdelávacie príležitosti, plnú, produktívnu zamestnanosť a riadnu prácu pre všetkých),
- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 (propaguje zlepšenie kvality vzdelávania a jeho harmonizáciu s očakávaným dopytom na trhu práce),
- Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania 2018-2027,
- Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021-2030 a Akčný plán stratégie na roky 2022 - 2024,
- Stratégia rozvoja ľudských zdrojov v sektore Doprava, logistika, poštové služby do roku 2030,
- Stratégia rozvoja ľudských zdrojov v sektore Stavebníctvo, geodézia a kartografia do roku 2030,
- Stratégia rozvoja ľudských zdrojov v sektore Obchod, marketing, gastronómia a cestovný ruch do roku 2030,
- Stratégia rozvoja ľudských zdrojov v sektore Informačné technológie a telekomunikácie do roku 2030,
- Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030,
- Stratégia pre inteligentnú a udržateľnú mobilitu Slovenska – vízia smerovania dopravy na Slovensku do budúcnosti,
- Koncepcia rozvoja spoločnosti Slovenská pošta, a. s. 2021 – 2024,
- Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov,
- Bytová politika SR do roku 2030,
- Akčný plán digitálneho vzdelávania (2021 – 2027).

Ministerstvo každoročne zabezpečuje vypracovanie materiálu **Analýza trhu práce vo vzťahu k zameraniu odborného vzdelávania a prípravy mládeže na výkon povolania v rezorte dopravy a výstavby** (ďalej len „Analýza“) pre účel získavania aktuálnych údajov o zamestnanosti v odvetviach rezortu vrátane jej vývojových trendov, rezortných

zamestnaniach s nedostatkom pracovnej sily a stave stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon rezortných povolání spolu s kvalifikovanou prognózou jeho ďalšieho vývoja. Nasledujúce dve kapitoly (Zamestnanosť a potreby trhu práce v odvetviach rezortu a Súčasný stav odborného vzdelávania a prípravy v rezorte) čerpajú prioritne zo zistení prezentovaných v Analýzach vypracovaných v rokoch 2019 až 2021.

Ďalšie koncepčné a strategické materiály s rezortným zameraním špecifikujú rozvojové zámery rezortných odvetví vrátane ich vývojových trendov determinujúc smerovanie zamestnanosti aj stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy žiakov na rezortné profesie.

2.2 ZAMESTNANOSŤ A POTREBY TRHU PRÁCE V ODVETVIACH REZORTU

Nové technológie, digitalizácia, robotizácia a potreba adaptácie na zmenu klímy ponúkajú možnosti na rýchly rast udržateľnej produktivity, s čím úzko súvisí rozvoj zamestnanosti v krajine.

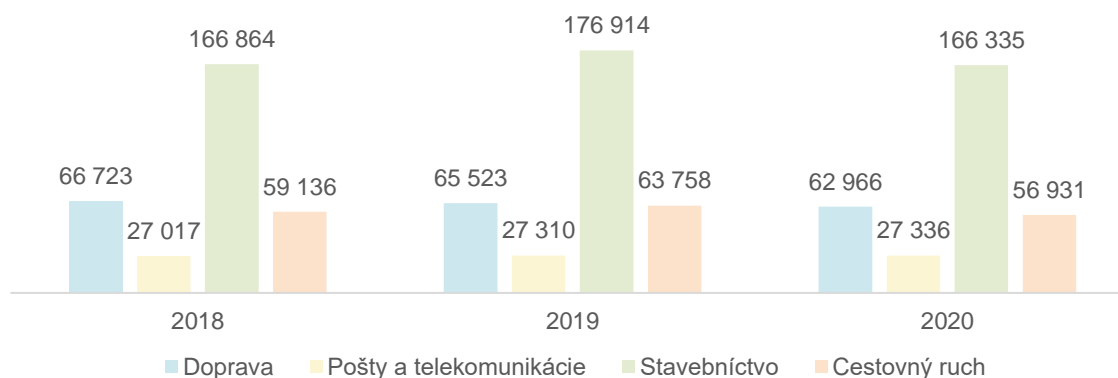
Rezort dopravy a výstavby sa významne podieľa na zamestnanosti v SR, jeho podiel podľa Výberového zisťovania pracovných síl Štatistického úradu SR v roku 2021 predstavoval 22,53 % (563,5 tisíc z celkového počtu 2 501,8 tisíc pracujúcich osôb v SR). V predchádzajúcich rokoch (2018 – 2020) podiel odvetví rezortu na zamestnanosti v krajine trvale presahoval 20 %, čo predstavuje dôležitú participáciu na rozvoji pracovného trhu.

Zamestnanosť v rezortných odvetviach sa od roku 2018 vyvíja nepravidelne a v roku 2020 v dôsledku šírenia ochorenia Covid-19 bol zaznamenaný viditeľný pokles počtu zamestnaných osôb vo všetkých odvetviach rezortu s výnimkou odvetvia poštových služieb. Údaje zobrazuje Tabuľka 1 a Graf 1.

Tabuľka 1: Počty evidovaných zamestnaných osôb podľa rezortných odvetví (2018 – 2020)

Rezortné odvetvie		2018	2019	2020
Doprava	Železničná doprava	25 847	25 771	25 308
	Cestná osobná doprava	7 857	8 048	7 547
	Mestská hromadná doprava	4 489	4 405	4 473
	Cestná nákladná doprava	27 695	26 655	25 048
	Cestná doprava spolu	40 041	39 108	37 068
	Letecká doprava	530	383	330
	Vnútrozemská vodná doprava	305	261	260
Doprava spolu		66 723	65 523	62 966
Pošty a telekomunikácie	Poštové a doručovateľské služby	15 898	15 866	16 186
	Elektronické komunikácie	11 119	11 444	11 150
Pošty a telekomunikácie spolu		27 017	27 310	27 336
Stavebníctvo		166 864	176 914	166 335
Cestovný ruch (ubytovacie služby, stravovacie služby, organizácie cestovného ruchu)		59 136	63 758	56 931

Graf 1: Počty evidovaných zamestnaných osôb podľa rezortných odvetví (2018 – 2020)

2.2.1 Doprava

Charakteristickým znakom zamestnanosti v doprave je pretrvávajúci nedostatok kvalifikovaných pracovných síl a vysoký priemerný vek zamestnaných osôb. Na zamestnanosti v odvetví sa podieľajú najmä väčší zamestnávateľia a postupne rastie počet vysokoškolsky vzdelaných zamestnancov.

Cestná doprava je zdrojom mnohých pracovných príležitostí a napriek tendenciám o presun tovarov na železničnú dopravu je trvalou podporou zamestnanosti v krajine, najmä v tých oblastiach, ktoré nedisponujú železničnou infraštruktúrou. Veľký počet pracovných príležitostí poskytujú dopravcovia v cestnej osobnej aj nákladnej doprave, avšak, nedostatok vodičov verejnej dopravy dlhodobo pretrváva (najmä ťažkých nákladných vozidiel, kamiónov a autobusov). Ide o vážnu situáciu, ktorá v niektorých regiónoch ohrozuje dopravnú prevádzku. Na podporu zamestnanosti v cestnej doprave a riešenie nadväzujúcich problémov, ktoré vznikli v dôsledku šírenia ochorenia Covid-19, je aktuálne zriadená schéma pomoci (de minimis) pre dopravcov s možnosťou čerpania finančných prostriedkov do konca roka 2023. Snaha o postupné zlepšovanie podmienok mestskej hromadnej dopravy, ekologické a bezpečné integrované dopravné systémy, technické zlepšenia vozidiel (nové pohonné látky, automatizované diaľničné systémy), ako aj ďalšie moderné trendy v cestnej doprave budú v blízkej budúcnosti pozitívne vplyvať na zamestnanosť, aj na plánovanie potrieb zamestnaných osôb, vrátane ich odbornej prípravy.

Súhrnný počet zamestnancov v **železničnej doprave** napriek pomerne priaznivému vývoju realizovaných dopravných výkonov do roku 2020 sa neustále znižuje. Železničným spoločnostiam sa nedarí získavať zamestnancov najmä do prevádzkových profesií (rušňovodič, vlakvedúci) a profesií v rámci opravárenskej činnosti (elektromechanik, zámočník, vozmajster, traťový majster). Znižovanie počtu zamestnancov z dôvodu odchodu do dôchodku sa tiež nedarí systémovo riešiť. Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily je výrazný. Zamestnanosť by mala pozitívne ovplyvňovať postupná modernizácia železničných tratí, železničných staníc a zlepšovanie kvality železničnej infraštruktúry najmä na najdôležitejších tratiach pre medzinárodnú dopravu, čo prináša vyššiu potrebu technických pracovníkov pre oblasť interoperability aj pracovníkov pre plánované zriaďovacie stanice a intermodálne terminály, ktoré zohrávajú dôležitú úlohu pri prechode nákladnej dopravy z ciest na železnice. Tvorba nových pracovných miest bude tiež kompenzovať technologickú nezamestnanosť, ktorá vzniká ako dôsledok zavádzania nových, najmä automatizovaných technológií. Investície do digitalizácie a automatizácie železničnej dopravy prinesú zmeny v dopyte po pracovných pozíciách najmä v oblasti riadenia prevádzky, údržby a mobility. Výzvou pre tento druh dopravy je príprava budúcej generácie pracovných síl tak, aby boli pripravení na prichádzajúcu

digitálnu evolúciu a implementáciu nariadení týkajúcich sa interoperability európskeho železničného systému.

Pozitívny vývoj zamestnanosti v **civilnej leteckej doprave** sa skončil v roku 2018, odvtedy zamestnanosť postupne klesá. V dôsledku opatrení proti šíreniu ochorenia Covid-19 dochádzalo okrem znižovania počtu zamestnancov v leteckej doprave aj ku kumulácii pracovných funkcií. Zárukou pozitívneho vývoja zamestnanosti je čo najrýchlejšie obnovenie letov v plnom rozsahu. Napriek aktuálnym ťažkostiam je letecká doprava považovaná stále za perspektívny druh dopravy, ktorý sa vyznačuje najväčším predpokladaným rastovým potenciálom a vyžaduje zvýšený počet vysokokvalifikovaného personálu vrátane pozemného personálu pracujúceho na letiskách. Problémom zamestnanosti v leteckej doprave v SR je najmä preukázanie nalietania požadovaného počtu hodín na príslušnom type lietadla od uchádzačov o zamestnanie (čo spôsobuje záujemcom o povolanie pilot problém), prevádzkovanie menšieho počtu lietadiel (znižuje sa potrebný počet nových členov posádky) a udržanie personálu mimo hlavnej sezóny, kedy sú výkony v leteckej doprave relatívne nízke.

Zamestnanosť sa nezvyšuje ani vo **vodnej doprave** a pokles počtu zamestnancov kvôli odchodu do dôchodku sa systémovo riešiť nedarí. Lodnú prevádzku charakterizuje nevyhnutnosť generáčnej výmeny najmä v profesiách lodník, lodný strojník, kormidelník a lodný kapitán na vnútrozemských vodných cestách. Základným predpokladom rozvoja vnútrozemskej vodnej dopravy vrátane zamestnanosti je posilnenie odbornej prípravy budúcich a súčasných zamestnancov. Implementáciou európskych právnych aktov pre odbornú prípravu vo vodnej doprave sa majú v roku 2022 zosúladiť podmienky odbornej spôsobilosti pre všetkých členov posádky vnútrozemskeho plavidla vrátane osôb zasahujúcich v núdzových situáciách na palubách lodí, ako aj osôb poverených dopĺňaním paliva LNG do plavidiel. V nadväznosti na predmetnú povinnosť a súvisiace úlohy je potrebné posilniť výučbu v učebnom odbore „lodník“, zaviesť nové výcvikové kurzy prípadne ďalšie formy vzdelávania pre súčasných členov posádok plavidiel.

2.2.2 Elektronické komunikácie a poštové služby

Na dosiahnutie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu a tvorby nových pracovných miest potrebuje SR modernú a výkonnú infraštruktúru, ktorá závisí najmä od rozvoja odvetvia **elektronických komunikácií**. Odvetvie je v súčasnosti liberalizované, pôsobí v ňom veľký počet zamestnávateľov a vyznačuje sa vysokou mobilitou zamestnancov, vysokou produktivitou práce a nadpriemernými investíciami do vedy a výskumu. Do roku 2030 sa po čiastočnej stagnácii počas šírenia ochorenia Covid-19 očakáva postupný nárast počtu zamestnaných osôb v odvetví. Veľkosť a rozvoj odvetvia elektronických komunikácií v kombinácii s neustálymi inováciami (budovanie sietí novej generácie, poskytovanie vysokorýchlostných služieb, efektívne využívanie frekvenčného spektra, digitálne reformy) vytvára potenciál okrem rastu zamestnanosti aj pre uplatnenie absolventov s odbornými špecializáciami v praxi. Vyspelé trendy v elektronických komunikáciách pozitívne ovplyvňujú celkové pracovné prostredie a konkurencieschopnosť telekomunikačného trhu v SR.

Neoddeliteľnou súčasťou zmien v **poštových službách**, ktoré charakterizuje vysoký podiel živej práce, je transformácia pracovných miest, zvyšovanie zamestnanosti vrátane jej optimalizácie (zníženie počtu manažérov a administratívnych pracovníkov), potreba rekvalifikácie a ďalšieho vzdelávania zamestnaných osôb. Veľký počet zamestnancov v poštových službách tvoria ženy, ktoré prevažujú medzi poštovými doručovateľkami a vo vedúcich funkciách, zatiaľ čo muži dominujú v oblasti poštovej prepravy. Postupne sa prejavujúce vplyvy digitalizácie poštových služieb (využitie moderných a inovačných technológií) prinášajú požiadavky na zabezpečenie nových pracovných podmienok

pre zamestnancov zodpovedajúcich štandardom ochrany a bezpečnosti zdravia pri práci, environmentálnej zodpovednosti, kvalifikačným predpokladom a vzdelávaniu v súlade s prebiehajúcimi zmenami. Zamestnanosť v poštových službách pozitívne ovplyvňuje najmä narastajúci počet finančných, elektronických, logistických a administratívnych služieb (výber hotovosti na poštách, online prihradky, balíkoboxy) a vznik ďalších nových produktov. Medzi ohrozené profesie v odvetví patrí najmä priehradkový zamestnanec a poštový doručovateľ. Jedným z najväčších zamestnávateľov v poštových službách v SR s najvyšším počtom zamestnancov je Slovenská pošta, a. s., ktorá poskytuje moderné komunikačné, distribučné a platobné služby na domácom trhu ako jediný poskytovateľ univerzálnej služby v krajine.

2.2.3 Stavebníctvo a bytová politika

Stavebníctvo je dlhodobo významným zdrojom pracovných príležitostí v SR, ktoré v období pred šírením ochorenia Covid-19 (2018 a 2019) charakterizovalo postupné zvyšovanie zamestnanosti. Stavebná produkcia sa stále vyznačuje vysokým podielom stavebných prác zabezpečovaných samostatne zárobkovo činnými osobami (ich počet sa v roku 2020 v dôsledku pandémie znížil až o 10,64 %), u ktorých sa v súčasnosti intenzívne presadzuje požiadavka na získanie minimálneho odborného vzdelania a praxe. Na základe charakteru uskutočňovanej práce v odvetví prevládajú manuálne činnosti a z rodového hľadiska väčšinu zamestnaných osôb tvoria muži. V najbližšom období sa očakáva mierny rozmach stavebníctva v SR najmä oživením rozvojových verejných prác (výstavba ciest a železničnej infraštruktúry) s pozitívnym vplyvom na zamestnanosť aj v nedostatkových profesiách (železiar v stavebníctve, murár, betonár). Nedostatok kvalifikovaných pracovných síl v stavebníctve sa aktuálne rieši najmä podporou a propagáciou odborného vzdelávania a prípravy budúcich zamestnancov na základe aktívnej mnohostrannej spolupráce zástupcov organizácií a spoločností pôsobiacich v odvetví.

V súvislosti s obnovou existujúceho bytového a nebytového fondu sú odborníci pripravovaní na tzv. „zelené profesie“ (zabezpečenie stavebných prác najmä v súvislosti so zateplením obvodových a strešných plášťov budov), ktoré sú zárukou energeticky efektívnej výstavby so znižovaním potreby energie v budovách a využívaním obnoviteľnej energie (vzdelávanie bolo do roku 2021 zabezpečované najmä prostredníctvom národného projektu CraftEdu). V júni 2021 začal pod koordináciou Zväzu stavebných podnikateľov Slovenska projekt GreenDeal4Buildings na účely napĺňania cieľov Európskej zelenej dohody prostredníctvom dialógu odborníkov v oblasti stavebníctva. Jednou z priorít projektu je podpora odborného vzdelávania a prípravy, výskumu, vývoja a implementácie kritických inovácií pri transformácii budov na čistú energiu. Špecifické zručnosti sú potrebné aj pri bezpečnej obnove historických budov pre zachovanie hodnoty ich kultúrneho dedičstva. Obnova budov prináša veľký počet nových pracovných miest, potrebu pravidelného zvyšovania zručností a kvalifikácie existujúcej pracovnej sily aj zapojenie pracovníkov s nižšou kvalifikáciou do podporných stavebných činností. Investície do obnovy budov majú multiplikačný efekt, z toho dôvodu sa očakáva mobilizácia rozmanitých profesií zapojených do tejto činnosti v širšom kontexte (architekti, projektanti, stavební inžinieri) a významný stimul pre dodávateľsko-odberateľské vzťahy v odvetví.

2.2.4 Cestovný ruch

Zamestnanosť v **cestovnom ruchu** sa vyznačuje vysokými nárokmi zamestnávateľov na kvalitu poskytovaných služieb, najmä na aktívnu znalosť cudzích jazykov zo strany pracovnej sily (prednostne pri povolaniach čašníka, barmana, recepcionistu) a na prispôsobenie sa novým technológiám a trendom. V odvetví nachádzajú pracovné príležitosti najmä súkromní

podnikatelia a samostatne zárobkovo činné osoby. Cestovný ruch patrí z hľadiska veku zamestnancov medzi mladšie odvetvia a je významným zamestnávateľom pracovných síl so stredoškolským vzdelaním. Zároveň sa vyznačuje podpriemerným podielom pracovných miest s potrebou vysokej kvalifikácie. Odvetvie aktuálne eviduje vysoký pokles pracovnej sily z dôvodu zníženia dopytu po službách v dôsledku dlhodobého šírenia ochorenia Covid-19. Tento stav vedie k potrebe hľadania nových a alternatívnych možností podpory návratu zamestnancov do pracovného procesu vrátane rozvoja ich odborných zručností. Dôležitou podmienkou nárastu zamestnanosti v odvetví je priaznivé podnikateľské prostredie a dostatok kvalifikovaných záujemcov o zamestnanie.

Medzi hlavné faktory ovplyvňujúce pracovnú silu v cestovnom ruchu v nasledujúcich rokoch patrí starnutie populácie, individualizácia turizmu, tlak na znižovanie uhlíkovej stopy, zdieľané služby, zavádzanie technologických inovácií, automatizácia a digitalizácia. Široké spektrum informácií, služieb a výkonov bude postupne prechádzať do digitálneho priestoru. Je potrebné sa pripraviť na postupný zánik viacerých povolání v ubytovacích a stravovacích službách (rezervácia, prijímanie, evidencia a komunikácia so zákazníkom) a sú ohrozené pracovné miesta aj v cestovných kanceláriách a cestovných agentúrach vďaka možnostiam individuálneho online plánovania pobytov. Do popredia sa dostávajú „voľné povolania“ (travel blogger a sprievodca cestovného ruchu) aj pracovné pozície spojené s propagáciou a rozvojom cestovného ruchu v rámci destinačného manažmentu.

2.2.5 Zamestnania s nedostatkom pracovnej sily v rezorte

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (podľa povinnosti vyplývajúcej zo zákona č. 376/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony) pravidelne identifikuje zamestnania s nedostatkom pracovnej sily v okresoch, v ktorých priemerná miera evidovanej nezamestnanosti za kalendárny štvrtrok bola nižšia ako 5 %, a zverejňuje zoznam nedostatkových zamestnaní na svojom webovom sídle raz za kalendárny štvrtrok. Na základe zverejnených údajov ministerstvo každoročne zabezpečuje vypracovanie **zoznamu zamestnaní s nedostatkom pracovnej sily v rezortných odvetviach** (súčasť Analýzy). Počet rezortných zamestnaní, ktoré boli v jednotlivých krajoch SR počas rokov najmä 2019 až 2021 vyhodnotené opakovane (za každý sledovaný štvrtrok) ako nedostatkové, uvádza nasledujúca Tabuľka 2.

Tabuľka 2: Počet rezortných zamestnaní s nedostatkom pracovnej sily v krajoch SR za obdobie rokov 2018/2019 – 2021

Kraje	4. štvrtrok 2018 až 3. štvrtrok 2019				4. štvrtrok 2019 až 3. štvrtrok 2020				4. štvrtrok 2020 až 2. štvrtrok 2021			
	D	S	CR	Spolu	D	S	CR	Spolu	D	S	CR	Spolu
Bratislavský	5	11	1	16	1	9	0	10	2	12	0	14
Trnavský	4	2	0	6	3	1	0	4	1	4	0	5
Trenčiansky	2	0	0	2	1	0	0	1	1	0	0	1
Nitriansky	2	2	1	5	1	2	0	3	2	4	0	6
Žilinský	3	2	0	5	1	1	0	2	-	-	-	-
Bansko- bystrický	3	0	0	3	1	0	0	1	-	-	-	-
Prešovský	-	-	-	-	0	0	0	0	-	-	-	-
Košický	4	2	0	6	1	2	0	3	1	1	0	2
Spolu	23	19	2	43	9	15	0	24	7	21	0	28

D = doprava, S = stavebníctvo, CR = cestovný ruch

Najviac rezortných zamestnaní s nedostatkom pracovnej sily vykazoval v sledovanom období opakovane Bratislavský kraj a najmenej Trenčiansky kraj. Vzhľadom na vyššie percento priemernej evidovanej nezamestnanosti bol Prešovský kraj zaradený do sledovania iba v období od októbra 2019 do septembra 2020, kedy opakovane nevykazoval žiadne zamestnanie s nedostatkom pracovnej sily s rezortným zameraním. Kvôli rozdielnemu vývoju na trhu práce nie sú rezortné zamestnania s nedostatkom pracovnej sily v krajoch identické. Najviac nedostatkových zamestnaní v prvom sledovanom období vykazovalo odvetvie dopravy, v ďalších rokoch patrilo prvenstvo odvetviu stavebníctva. Nasledujúci tabuľkový prehľad (Tabuľka 3) uvádza zoznam rezortných zamestnaní, ktoré boli za sledované obdobie zaradené opakovane medzi nedostatkové vo všetkých hodnotených krajoch. Zamestnania podľa Tabuľky 3 si vyžadujú ukončené stredoškolské odborné vzdelanie, v stavebníctve štúdiom učebných odborov pre všetky uvedené profesie.

Tabuľka 3: Prehľad rezortných zamestnaní s nedostatkom pracovnej sily za obdobie rokov 2018/2019 - 2021

Odvetvie	4. štvrťrok 2018 až 3. štvrťrok 2019	4. štvrťrok 2019 až 3. štvrťrok 2020	4. štvrťrok 2020 až 2. štvrťrok 2021
Doprava	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vodič kamiónu ▪ vodič nákladného motorového vozidla ▪ vodič autobusu ▪ rušňovodič v železničnej doprave ▪ agent a disponent prepravy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vodič kamiónu ▪ vodič nákladného motorového vozidla ▪ vodič autobusu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vodič ťažkého nákladného vozidla, kamiónu (medzinárodná doprava, vnútroštátna doprava)* ▪ vodič autobusu ▪ rušňovodič v železničnej doprave
Stavebníctvo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ železiar v stavebníctve ▪ murár ▪ betonár ▪ špecialista na kladenie betónových povrchov a podobný pracovník inde neuvedený ▪ tesár ▪ strechár ▪ obkladač ▪ omietkár ▪ izolatér ▪ inštalatér ▪ stavebný a prevádzkový elektrikár ▪ operátor stavebných strojov 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ železiar v stavebníctve ▪ murár ▪ betonár ▪ tesár ▪ lešenár ▪ strechár ▪ obkladač ▪ montér suchých stavieb ▪ izolatér 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ železiar v stavebníctve ▪ murár ▪ betonár ▪ tesár ▪ lešenár ▪ podlahár ▪ obkladač ▪ omietkár ▪ montér suchých stavieb ▪ izolatér ▪ operátor stavebných strojov ▪ stavebný montážnik jednoduchých stavieb
Cestovný ruch	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kuchár ▪ šéfkuchár 	-	-

* Od 1.4.2021 Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny vykazuje vodiča kamiónu oddelene pre medzinárodnú dopravu a vnútroštátnu dopravu

Na základe zistení môžeme konštatovať, že je nevyhnutné zo strany všetkých subjektov participujúcich na rezortnom odbornom vzdelávaní a príprave (ministerstvo, zamestnávateľa, zriaďovatelia škôl, SOŠ) trvale podporovať zvyšovanie počtu žiakov rezortných škôl pripravujúcich sa na výkon nedostatkových povolání s cieľom napomáhať znižovaniu počtu profesií s nedostatkom pracovnej sily v rezortných odvetviach v čo najkratšom čase.

Celkovo klesajúca zamestnanosť v odvetviach rezortu, pretrvávajúci nedostatok pracovnej sily, nízky počet kvalifikovaných zamestnancov, ako aj ďalšie problémy týkajúce sa zamestnanosti v rezorte si vyžadujú nastavenie cieľov koncepcie s prihliadnutím na tento východiskový stav a so snahou určiť kroky smerujúce k jeho zlepšeniu.

2.3 SÚČASNÝ STAV ODBORNÉHO VZDELÁVANIA A PRÍPRAVY ŽIAKOV V REZORTE

Kapitola venovaná aktuálnemu stavu stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon profesií v rámci rezortu prináša informácie o SOŠ a ďalších stredných školách pripravujúcich na rezortné povolania, o študijných odboroch a učebných odboroch s rezortným zameraním, počte žiakov, nezamestnanosti absolventov a rozvoji duálneho vzdelávania v odvetviach rezortu.

2.3.1 Stredné odborné školy a ďalšie stredné školy

Stredoškolské odborné vzdelávanie a príprava v rezorte sú zabezpečované najmä nasledujúcimi typmi SOŠ:

- **SOŠ s prívlastkom,**
- **stredná priemyselná škola,**
- **hotelová akadémia,**
- **obchodná akadémia,**
- **spojená škola (SOŠ ako organizačná zložka spojenej školy).**

V školskom roku 2021/2022 sa odborné vzdelávanie a príprava v rezorte uskutočňuje predovšetkým prostredníctvom SOŠ s prívlastkom v počte **143**, ktoré predstavujú 71,14 % z celkového počtu **201** rezortných SOŠ. Z uvedeného počtu je 37 škôl (18,41 %) súkromných. Na odbornom vzdelávaní a príprave participuje aj 40 špeciálnych stredných škôl vyučujúcich prevažne odbory skupiny 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia.

Nasledujúci tabuľkový prehľad (Tabuľka 4) predstavuje základné typy SOŠ v rezorte a ich podiel na odbornom vzdelávaní a príprave v školskom roku 2021/2022 v členení podľa krajov. Súčasťou prehľadu sú aj počty rezortných SOŠ od roku 2018 pre porovnanie údajov. Zistenia ukazujú na pretrvávajúci medziročný pokles počtu rezortných škôl.

Tabuľka 4: Základné typy SOŠ a ich podiel na zabezpečovaní odborného vzdelávania a prípravy v rezorte

Typ školy	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	SR
Stredná odborná škola	10	16	11	22	17	19	23	25	143
Stredná priemyselná škola	2	2	2	2	1	3	5	3	20
Hotelová akadémia	1	2	1	0	2	2	3	3	14
Obchodná akadémia	1	1	0	0	1	0	1	1	5
Spojenná škola	1	0	1	2	2	3	7	3	19
Spolu školy v rezorte 2021	15	21	15	26	23	27	39	35	201
Spolu školy v rezorte 2020	16	23	15	26	26	27	38	35	206
Spolu školy v rezorte 2019	16	23	15	27	25	29	40	35	210
Spolu školy v rezorte 2018	17	23	16	28	27	29	42	35	217

Najväčší počet SOŠ pripravujúcich žiakov na rezortné profesie eviduje v školskom roku 2021/2022 Prešovský kraj (39) a najmenší počet Trenčiansky a Bratislavský kraj (15). Zistenia poukazujú na potrebu posilnenia stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy na rezortné profesie prednostne v tých krajochoch, kde sa vyskytuje menší počet SOŠ napriek preukázateľnému nedostatku zamestnancov v rezortných profesiách (najmä Bratislavský kraj).

Počty rezortných SOŠ v členení podľa skupín odborov vzdelávania (zabezpečujúcich výučbu v jednej zo skupín odborov) sú v školskom roku 2021/2022 nasledujúce:

- **skupina odborov vzdelávania 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia – 82 SOŠ,**
- **skupina odborov vzdelávania 37 Doprava, pošty a telekomunikácie – 47 SOŠ,**
- **skupina odborov vzdelávania 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I (viažucich sa k cestovnému ruchu) – 73 SOŠ,**
- **skupina odborov vzdelávania 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II (viažucich sa k cestovnému ruchu) – 95 SOŠ.**

Odborné vzdelávanie a príprava by mali reagovať na potreby trhu práce pružne, inovatívne a s využívaním inštitútu ďalšieho vzdelávania. Vychádzajúc z uvedeného je potrebné podporovať vznik a rozvoj **centier odborného vzdelávania a prípravy** (ďalej len „COVP“), ktoré prispievajú k celkovému zvyšovaniu kvality prípravy na rezortné profesie. Aktuálny počet rezortných COVP je 18, z toho je 7 pre stavebníctvo, 3 pre dopravu, pošty a telekomunikácie a 8 pre oblasť hotelierstva, cestovného ruchu, gastronómie a služieb. Ich prehľad uvádza Príloha 1. V súčasnosti je v riešení udelenie oprávnenia používať označenie COVP jednej SOŠ pre stavebníctvo a 6 SOŠ pre oblasť hotelierstva, cestovného ruchu, gastronómie a služieb.

V súlade so Stratégiou celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021-2030 a Akčným plánom stratégie na roky 2022 – 2024 sa plánuje zriadenie tzv. centier excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy (ďalej len „CEOVP“), ktoré budú vytvorené transformáciou vybraných COVP s cieľom poskytovať vysoko kvalitné počiatočné a pokračujúce vzdelávanie a kumulovať všetky prvky koordinácie odborného vzdelávania a prípravy vrátane nadrezortných prvkov (napr. kariérové poradenstvo), a to tak, aby bola dosiahnutá požadovaná kvalita, ako aj inovácie vo vzdelávaní v súlade s potrebami spoločnosti a trhu práce.

2.3.2 Študijné odbory a učebné odbory

Študijné odbory a učebné odbory s rezortným zameraním určuje v členení podľa skupín odborov vzdelávania (v súlade s Národnou klasifikáciou vzdelania) vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 251/2018 Z. z. o sústave odborov vzdelávania pre stredné školy a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania v znení neskorších predpisov a čiastočne aj vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách v znení neskorších predpisov (odbory pripravujúce na rezortné profesie v špeciálnych stredných školách). Odborné vzdelávanie a príprava v rezorte sú v školskom roku 2021/2022 zabezpečované v študijných odboroch a učebných odboroch s nasledujúcim počtom:

Skupina odborov vzdelávania 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia

- 21, z toho 9 študijných odborov a 12 učebných odborov,

Skupina odborov vzdelávania 37 Doprava, pošty a telekomunikácie

- 15, z toho 11 študijných odborov a 4 učebné odbory,

Skupina odborov vzdelávania 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I

- 8 študijných odborov (viažucich sa k cestovnému ruchu),

Skupina odborov vzdelávania 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II

- 8, z toho 4 študijné odbory a 4 učebné odbory (viažuce sa k cestovnému ruchu).

Celkový počet študijných odborov a učebných odborov je **52**, z toho 32 odborov je študijných a 20 odborov učebných. Ich prehľad uvádza Príloha 2. Označenie stupňa vzdelania pre jednotlivé odbory vzdelávania podľa Národnej klasifikácie vzdelania uvádza Príloha 3.

Žiakmi dlhodobo **najviac preferovaným odborom** v rezorte je študijný odbor 6323 K hotelová akadémia (6562 žiakov v školskom roku 2021/2022), i keď vykazuje menší počet žiakov v porovnaní s predchádzajúcim školským rokom. Naďalej atraktívnymi zostávajú aj ďalšie odbory pripravujúce pre odvetvie cestovného ruchu (napr. 6445 H kuchár – 2462 žiakov, 6444 H čašník, servírka – 1438 žiakov, 6324 M manažment regionálneho cestovného ruchu – 1226 žiakov). V rámci stavebníctva je najväčší záujem o štúdium v odboroch 3650 M staviteľstvo (3115 žiakov) a 3686 F stavebná výroba (1352 žiakov). V doprave sú preferované odbory 3760 M prevádzka a ekonomika dopravy (849 žiakov) a 3765 M technika a prevádzka dopravy (729 žiakov). Nasledujúci tabuľkový prehľad (Tabuľka 5) uvádza zoznam piatich študijných odborov a učebných odborov v rámci rezortných skupín odborov vzdelávania s najvyšším počtom žiakov v školskom roku 2021/2022 (spolu s uvedením počtu absolventov).

Tabuľka 5: Zoznam najpočetnejších študijných odborov a učebných odborov pripravujúcich na rezortné profesie v školskom roku 2021/2022 a počet absolventov

Skupina odborov vzdelávania	Kód	Názov odboru vzdelávania	Počet žiakov	Počet absolventov
36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia	3650 M	staviteľstvo	3115	744
	3686 F	stavebná výroba	1352	504
	3661 H	murár	1030	288
	3678 H	inštalatér	790	266
	3686 G	stavebná výroba – murárske práce	559	123
37 Doprava, pošty a telekomunikácie	3760 M	prevádzka a ekonomika dopravy	849	225
	3765 M	technika a prevádzka dopravy	729	169
	3767 M	dopravná akadémia	426	98
	3739 M	elektrotechnika v doprave a telekomunikáciách	392	59
	3778 K	technik informačných a telek. technológií	378	88
63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I	6323 K	hotelová akadémia	6562	1583
	6324 M	manažment regionálneho cestovného ruchu	1226	336
	6355 M	služby v cestovnom ruchu	473	107
	6314 Q	cestovný ruch	123	38
	6318 Q	manažment hotelov a cestovných kancelárií	78	50
64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II	6445 H	kuchár	2462	726
	6444 H	čašník, servírka	1438	443
	6445 K	kuchár	1081	254
	6421 L	spoločné stravovanie	1033	485
	6489 H	hostinský, hostinská	903	324

V súlade s identifikovanými potrebami trhu práce sa priebežne uskutočňujú **experimentálne overovania** nových študijných odborov a učebných odborov a v prípade úspešnosti overovania sú následne zaradené do sústavy odborov vzdelávania. Za posledných 5 rokov (2018 – 2022) bolo experimentálne overovaných 5 odborov s rezortným zameraním: 6336 M – informačné technológie a informačné služby v cestovnom ruchu, 6468 F – pomocník v kuchyni (v prípade oboch odborov bolo overovanie úspešne ukončené v roku 2019), 3667 K – technik vodár vodohospodár (overovanie bolo úspešne ukončené v roku 2021), 6432 K – pracovník

v hotelierstve a cestovnom ruchu a 3770 H – mechanik železničnej prevádzky (oba odbory sú stále v procese overovania).

Na profesie v rezorte sú žiaci pripravovaní aj prostredníctvom tzv. **obdobných skupín odborov vzdelávania** patriacich do rezortnej pôsobnosti iných ústredných orgánov štátnej správy. Pre skupinu odborov vzdelávania 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia sú obdobné odbory skupiny 23 – Strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba I, 24 – Strojárstvo a ostatná kovospracúvacia výroba II a 33 – Spracúvanie dreva. Pre skupinu odborov vzdelávania 37 Doprava, pošty a telekomunikácie sú obdobné už spomínaná skupina odborov 24, odbory skupiny 25 – Informačné a komunikačné technológie, 26 – Elektrotechnika a 39 – Špeciálne technické odbory. Pre skupiny odborov vzdelávania 63 a 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I a II (viažucich sa k cestovnému ruchu) je obdobná skupina odborov 29 – Potravinárstvo.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR na základe povinnosti vyplývajúcej zo zákona o odbornom vzdelávaní raz za 3 roky vypracováva a zverejňuje na svojom webovom sídle **zoznam študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce a zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce**. V zozname s nedostatočným počtom absolventov pre trh práce s účinnosťou od 1. septembra 2020 je uvedených 7 rezortných odborov (5 z oblasti stavebníctva a 2 z oblasti dopravy):

- 3675 H maliar
- 3658 K mechanik stavebno-inštalčných zariadení
- 3661 H murár
- 3678 H inštalatér
- 3692 M geodézia, kartografia a kataster
- 3739 M elektrotechnika v doprave a telekomunikáciách
- 3760 M prevádzka a ekonomika dopravy

Nedostatkové odbory vykazuje Trnavský kraj (3), Trenčiansky kraj (3), Nitriansky kraj (1) a Žilinský kraj (1). Zistenia poukazujú na nevyhnutnosť zvyšovania počtu žiakov, ktorí študujú nedostatkové odbory, ako aj potrebu zavedenia výučby nedostatkových odborov na väčšom počte SOŠ v uvedených krajoch.

Podpora zvyšovania počtu žiakov nedostatkových odborov zo strany subjektov participujúcich na rezortnom odbornom vzdelávaní a príprave (ministerstvo, zamestnávateľia, zriaďovatelia škôl, SOŠ) sa intenzívne zabezpečuje už od roku 2017 a viaceré nedostatkové odbory patria v školskom roku 2021/2022 už medzi odbory s najväčším počtom žiakov v rezortnom odbornom vzdelávaní (napr. murár, inštalatér, prevádzka a ekonomika dopravy, elektrotechnika v doprave a telekomunikáciách). Ich prehľad uvádza Tabuľka 5.

Zoznam odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce (účinnosť zoznamu tiež od 1. septembra 2020), uvádza iba jeden rezortný študijný odbor, a to v Trnavskom kraji, 6355 M – služby v cestovnom ruchu.

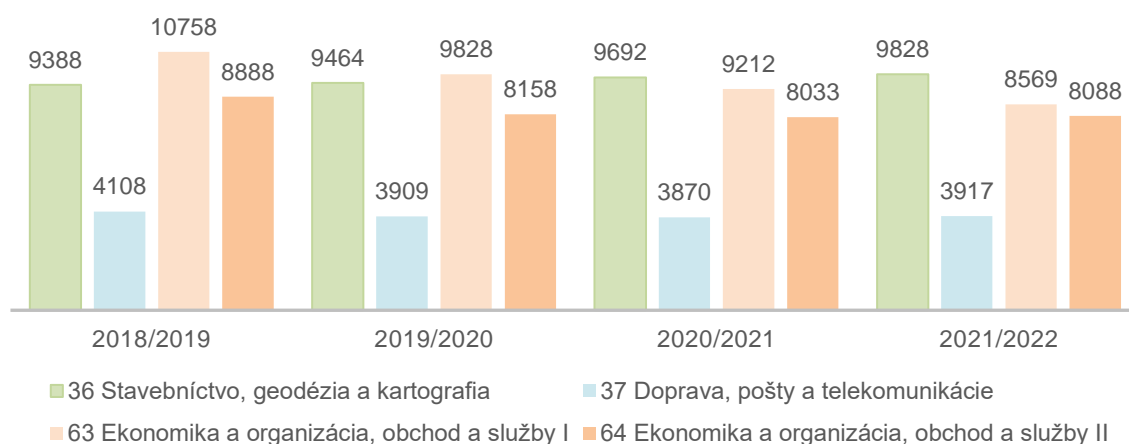
2.3.3 Počty žiakov podľa skupín odborov vzdelávania

V školskom roku 2021/2022 počet študujúcich na SOŠ a ďalších stredných školách pripravujúcich na rezortné povolania predstavuje spolu **30 402 žiakov** (údaje za mesiac september 2021). V porovnaní s predchádzajúcim školským rokom sa počet žiakov znížil (pokles o 405 žiakov, čo predstavuje 1,31 %), avšak úbytok počtu žiakov za posledné dva školské roky bol v porovnaní s prechádzajúcimi školskými rokmi výrazne menší. Ako príklad

uvádzame úbytok počtu žiakov v školských rokoch 2018/2019 – 2 609 žiakov (7,3 %), 2019/2020 – 1 783 žiakov (5,38 %) a 2020/2021 – 552 žiakov (1,76 %).

Pokles počtu žiakov v školskom roku 2021/2022 bol zaznamenaný už iba v skupine odborov vzdelávania 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I. V skupine odborov vzdelávania 37 Doprava, pošty a telekomunikácie evidujeme nepatrný nárast počtu žiakov (+ 47), ako aj v skupine odborov vzdelávania 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II (+ 55). V skupine odborov vzdelávania 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia sa počet žiakov mierne zvyšuje už od školského roka 2019/2020 (2019/2020 + 76 žiakov, 2020/2021 + 228 žiakov a 2021/2022 + 136 žiakov). Súhrnný prehľad o vývoji počtu žiakov od roku 2018 v členení podľa skupín odborov vzdelávania predstavuje nasledujúci graf (Graf 2).

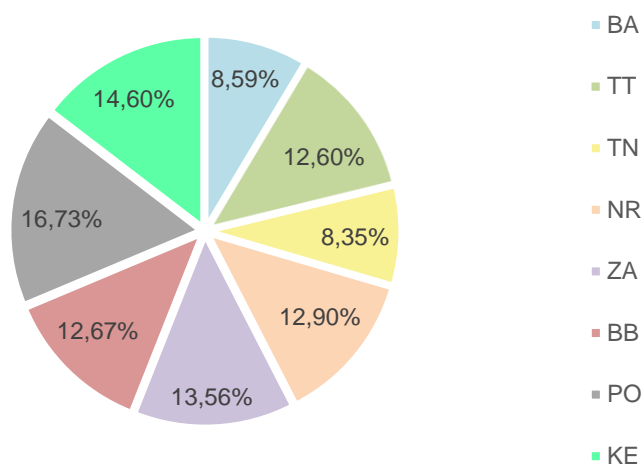
Graf 2: Vývoj počtu žiakov v študijných odboroch a učebných odboroch 36, 37, 63 a 64

Z pohľadu samosprávnych krajov sa v školskom roku 2021/2022 počet žiakov rezortného odborného vzdelávania a prípravy zvýšil v Prešovskom kraji (+ 94 žiakov), Nitrianskom kraji (+ 79 žiakov) a Bratislavskom kraji (+ 20 žiakov). V ďalších krajoch sa počty žiakov naďalej mierne znižovali.

Podobne ako v predchádzajúcom školskom roku, aj v školskom roku 2021/2022 je podiel krajov na počte žiakov v rezortnom odbornom vzdelávaní a príprave rozdielny a pohybuje sa v rozpätí od 8,35 % (Trenčiansky kraj) do 16,73 % (Prešovský kraj). Percentuálne podiely krajov na počte žiakov odborného vzdelávania a prípravy v rezorte uvádza Graf 3.

Graf 3: Podiely krajov na počte žiakov v rezortnom odbornom vzdelávaní a príprave v školskom roku 2021/2022

Najväčší počet žiakov rezortného odborného vzdelávania a prípravy vykazujú v školskom roku 2021/2022 odbory skupiny 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia a najviac žiakov študuje stavebné odbory v Prešovskom kraji. V odboroch skupiny 37 Doprava, pošty a telekomunikácie najväčší počet žiakov eviduje Trenčiansky kraj, v odboroch skupiny 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I Trnavský kraj a v odboroch skupiny 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II Prešovský kraj. Údaje o počte žiakov v členení podľa krajov uvádza Tabuľka 6.

Tabuľka 6: Počty žiakov v členení podľa krajov a odborov vzdelávania v školskom roku 2021/2022

Počet žiakov	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE	SR
Skupina odborov vzdelávania 36	578	705	599	1 368	1 535	1 150	2 099	1 794	9 828
Skupina odborov vzdelávania 37	459	632	693	343	304	499	335	652	3 917
Skupina odborov vzdelávania 63	843	1 520	727	1 046	1 141	1 237	1 264	791	8 569
Skupina odborov vzdelávania 64	721	933	497	1 099	1 068	1 005	1 524	1 241	8 088
Spolu	2 601	3 790	2 516	3 856	4 048	3 891	5 222	4 478	30 402*

*údaj zahŕňa aj 958 žiakov špeciálnych stredných škôl

Napriek postupnému nárastu počtu žiakov odborného vzdelávania a prípravy v stavebníctve, miernemu nárastu počtu žiakov v doprave (poštách a telekomunikáciách) a čiastočne aj v cestovnom ruchu (ubytovacie a stravovacie služby) je naďalej potrebné venovať zvýšenú pozornosť riešeniu doposiaľ pretrvávajúceho (aj keď oveľa miernejšieho) celkového poklesu počtu žiakov pripravujúcich sa na rezortné profesie. Ide najmä o posilnenie propagačných aktivít (prezentačné podujatia, súťaže) a informovania žiakov základných škôl, učiteľov, kariérových poradcov a rodičov o možnostiach a výhodách odborného vzdelávania a prípravy na výkon rezortných povolání.

Počet žiakov SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania je ovplyvnený aj demografickým vývojom, ktorý sa počas uplynulých rokov vyznačoval poklesom počtu detí v SR. Podľa prognostickej štúdie Centra vedecko-technických informácií SR z roku 2020 s názvom Prognóza vývoja stredných škôl do roku 2025 (informácie z Analýzy) bol pokles počtu žiakov stredných škôl ukončený v roku 2019 a nasledujúce roky by sa mali vyznačovať postupným nárastom počtu stredoškôľakov vrátane žiakov rezortných škôl.

Zvyšovanie počtu žiakov rezortného odborného vzdelávania a prípravy môže prechodne alebo dlhodobo ovplyvniť aj ukrajinská migračná kríza.

2.3.4 Nezamestnanosť absolventov stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy

V súvislosti s vyhodnotením nezamestnanosti absolventov stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v rezorte uvádzame pre informáciu aj prehľad o počte absolventov SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania v rokoch 2018 – 2021 (Tabuľka 7). Vývoj počtu absolventov rezortného odborného vzdelávania a prípravy bol v sledovanom období nerovnomerný a mal skôr klesajúcu tendenciu.

Tabuľka 7: Prehľad počtu absolventov odborov 36, 37, 63, 64 v rokoch 2018 – 2021

Počet absolventov	2018	2019	2020	2021
Skupina odborov vzdelávania 36	2341	2239	2285	2676
Skupina odborov vzdelávania 37	1105	1055	1065	964
Skupina odborov vzdelávania 63	2646	2339	2204	2151
Skupina odborov vzdelávania 64	2894	2488	2413	2438
Spolu	8986	8121	7967	8229

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR dlhodobo vykazuje na svojom webovom sídle počet nezamestnaných absolventov s ukončeným stredoškolským odborným vzdelaním. Údaje o nezamestnanosti absolventov stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v rezorte môžeme objektívne hodnotiť iba za skupiny odborov vzdelávania 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia a 37 Doprava, pošty a telekomunikácie, keďže informácie o absolventoch, ktorí skončili štúdium odborov viažucich sa k cestovnému ruchu, sú sledované a vykazované súhrnne, za všetky odbory skupiny 63 a 64 (Ekonomika a organizácia, obchod a služby I a II).

Priaznivý trend vývoja počtu nezamestnaných absolventov SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania zaznamenaný od roku 2014 do mája 2019 sa v priebehu roka 2019 prerušil a nastalo obdobie postupného zvyšovania počtu uchádzačov o zamestnanie s ukončeným stredoškolským odborným vzdelaním s rezortným zameraním. Dôvodom zvyšovania nezamestnanosti absolventov rezortných odborov sú najmä prebiehajúca hospodárska kríza, následky šírenia ochorenia Covid-19 (od roku 2020) a zvyšujúca sa inflácia (od roku 2021).

Nasledujúci tabuľkový prehľad (Tabuľka 8) predstavuje počet nezamestnaných absolventov rezortných odborov v rokoch 2018 – 2021 (údaje za mesiac máj).

Tabuľka 8: Počet absolventov rezortných odborov – uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2018 – 2021

Uchádzači o zamestnanie	2018	2019	2020	2021
36 – Stavebníctvo, geodézia a kartografia	284	237	413	457
37 – Doprava, pošty a telekomunikácie	113	108	205	182
63 – Ekonomika a organizácia, obchod a služby I*	761	667	1036	908
64 – Ekonomika a organizácia, obchod a služby II*	731	649	1060	1195
Spolu	1889	1661	2714	2742

* Všetky odbory skupiny 63 a 64

Podiel nezamestnaných absolventov stavebných odborov sa v sledovanom období pohyboval medzi 6,03 % až 7,02 % z celkového počtu nezamestnaných absolventov stredných škôl v SR. Z regionálneho hľadiska najviac nezamestnaných absolventov stavebných odborov evidoval Prešovský kraj. V odboroch so zameraním na dopravu, pošty a telekomunikácie sa podiel na celkovom počte nezamestnaných absolventov stredných škôl pohyboval v rozpätí od 2,58 %

do 3,76 % a z regionálneho hľadiska vykazovali najväčší počet nezamestnaných absolventov striedavo Košický a Prešovský kraj.

Nezamestnanosť absolventov rezortných odborov a jej nárast za uplynulé roky je možné efektívne riešiť najmä využívaním **vzdelávacích programov zamestnávateľov na prípravu budúcich zamestnancov**, medzi ktoré môžeme zaradiť štipendijné programy pre žiakov SOŠ s garantovaným pracovným miestom po úspešnom ukončení štúdia, absolventské programy zamestnávateľov, adaptačné programy pre absolventov vybraných škôl, ale aj kurzy rušňovodičov vrátane internátnych kurzov pre riadenie nákladných vlakov (kurzy a programy zabezpečujú najmä Železnice SR, Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. a Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s.). Trainee program je venovaný žiakom s potenciálom stať sa zamestnancom spoločnosti Slovak Telecom.

Pre zníženie počtu nezamestnaných absolventov je tiež dôležitá čo najužšia spolupráca SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania so zamestnávateľmi už počas prípravy žiakov – budúcich zamestnancov. Zabezpečením odbornej praxe alebo odborného výcviku u zamestnávateľa, zapojením sa do systému duálneho vzdelávania (ďalej len „SDV“), organizovaním exkurzií, prezentačných aktivít, odborných prednášok pre školy a žiakov sa minimalizujú nepriaznivé podmienky pre absolventov pri hľadaní zamestnania v odbore. SDV ako jeden z nástrojov riešenia nezamestnanosti absolventov SOŠ v rezorte je detailnejšie rozpracovaný v nasledujúcej kapitole.

2.3.5 Systém duálneho vzdelávania v podmienkach rezortu

Od školského roku 2015/2016 majú žiaci SOŠ možnosť vzdelávať sa v SDV, ktoré je upravené zákonom o odbornom vzdelávaní. SDV pripravuje žiaka na výkon povolania podľa potrieb a požiadaviek pracovného trhu spájajúc teoretické vzdelávanie v SOŠ s praktickou prípravou u zamestnávateľa. Realizuje sa na základe učebnej zmluvy uzatvorenej medzi zamestnávateľom a žiakom a zmluvy o duálnom vzdelávaní uzatvorenej medzi zamestnávateľom a SOŠ.

Prínosmi SDV sú najmä:

- zvýšenie zamestnanosti absolventov SOŠ,
- vzdelávanie podľa požiadaviek zamestnávateľov,
- príležitosť získať kvalitnú prípravu na povolanie,
- zlepšenie úrovne odborných vedomostí a pracovnej morálky budúcich zamestnancov.

Silnou motiváciou pre štúdium v SDV sú pre žiakov štipendia, odmena za produktívnu prácu, ďalšie formy hmotného zabezpečenia (napr. cestovné náhrady) a možnosť uzatvorenia pracovnej zmluvy po ukončení štúdia. Zamestnávateľov, ktorí zodpovedajú za organizáciu, obsah a kvalitu praktického vyučovania žiaka, motivuje najmä možnosť získať kvalifikovaných, po odbornej stránke pripravených zamestnancov s praktickými skúsenosťami a pracovnými návykmi. SDV je pre zamestnávateľov výhodný aj po finančnej stránke:

- majú nárok na príspevok pri zabezpečovaní praktického vyučovania,
- štipendium pre žiaka nie je zaťažené sociálnym ani zdravotným odvodom,
- všetky náklady na vzdelávanie žiaka si môžu odpísať z daňového základu,
- je kratší proces zácviu budúceho zamestnanca s výrazne zníženými nákladmi pre zamestnávateľa.

Záujem rezortných zamestnávateľov a SOŠ zapojiť sa do SDV je najviac výrazný v oblasti poskytovania stravovacích služieb v cestovnom ruchu a zvyšuje sa aj v oblasti stavebníctva.

V školskom roku 2021/2022 na duálnom vzdelávaní participuje v členení podľa skupín odborov vzdelávania nasledujúci počet rezortných SOŠ a zamestnávateľov:

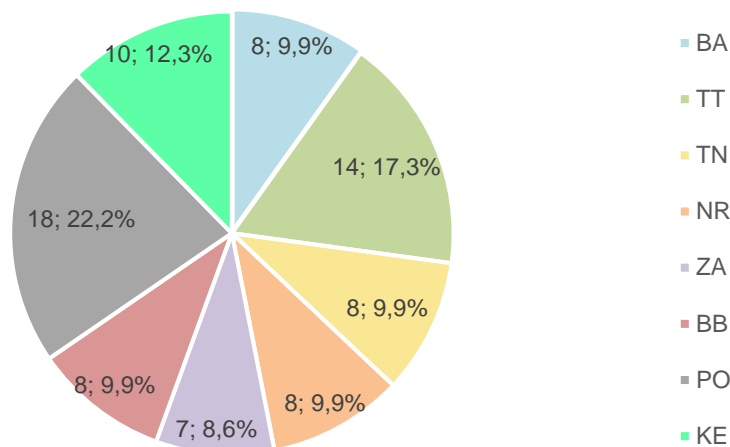
- **36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia**
 - 20 SOŠ (v rámci 7 krajov)
 - 70 zamestnávateľov (ponúkajú praktické vyučovanie v 11 odboroch)
- **37 Doprava, pošty a telekomunikácie**
 - 10 SOŠ (v rámci 6 krajov)
 - 8 zamestnávateľov (ponúkajú praktické vyučovanie v 6 odboroch)
- **63 a 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I a II**
 - 53 SOŠ (v rámci všetkých krajov)
 - 225 zamestnávateľov (ponúkajú praktické vyučovanie v 9 odboroch)

V školskom roku 2021/2022 zaznamenal SDV v rezorte v dôsledku nepriaznivých podmienok súvisiacich so šírením ochorenia Covid-19 a prebiehajúcej hospodárskej krízy mierny úpadok v porovnaní s predchádzajúcim školským rokom:

- počet odborov zaradených do SDV sa znížil o 4 (1 študijný odbor a 3 učebné odbory),
- počet zamestnávateľov zapojených do SDV sa znížil zo 413 na 303,
- počet SOŠ zapojených do SDV sa znížil z 92 na 81.

Počty SOŠ a ich podiel na SDV podľa krajov v školskom roku 2021/2022 sú uvedené v Grafe 4.

Graf 4: Počty škôl v krajoch a ich podiel na rezortnom duálnom vzdelávaní v školskom roku 2021/2022

Niektoré **nedostatky SDV** v podmienkach rezortu dlhodobo pretrvávajú a spôsobujú ich najmä nasledujúce faktory:

- nenávratnosť nákladov na žiaka v prípade neúspechu pri overovaní jeho psychickej alebo zdravotnej spôsobilosti alebo v prípade prestupu žiaka na inú školu z rodinných alebo iných dôvodov,
- žiak, s ktorým zamestnávateľ ukončí učebnú zmluvu počas štúdia (neospravedlnená absencia alebo iné zmluvné pochybenia), nie je povinný vrátiť náklady na štúdium,
- žiak môže do 15. septembra príslušného školského roka zmeniť školu alebo odbor, aj keď je prijatý do SDV,
- absentujú vhodné podmienky na zavedenie SDV v leteckej a vodnej doprave,
- v regióne západného Slovenska, kde je nedostatok absolventov dopravných odborov, je malý záujem žiakov o SDV vrátane ich malého záujmu zotrvať u zamestnávateľa po ukončení štúdia.

Pretrvávajúce nedostatky SDV si vyžadujú riešenie najmä na úrovni zmien v právnej úprave stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy, ktoré sú uvedené v kapitole 4.1.

Štátny inštitút odborného vzdelávania (ďalej len „ŠIOV“) zabezpečoval v rokoch 2016 - 2021 implementáciu národného projektu **Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy**, ktorého aktivity boli zamerané najmä na vybudovanie kooperatívnej platformy spolupráce partnerov zapojených do SDV a efektívne fungovanie SDV na celoslovenskej aj regionálnej úrovni. Ministerstvo od roku 2017 spolupracovalo so ŠIOV v rámci aktivít projektu s cieľom posilniť propagáciu SDV v podmienkach rezortu (najmä organizovanie spoločných konferencií k SDV v spolupráci s Úniou dopravy, pôšt a telekomunikácií SR a využitie možností projektových aktivít na prezentáciu rezortného SDV). Završením národného projektu bola záverečná online konferencia, ktorá sa konala 23. novembra 2021 a predstavila okrem hlavných úloh a aktivít projektu aj doterajšie výsledky v oblasti uplatnenia absolventov SDV v praxi. Podľa štatistických zistení absolventi SDV majú veľmi nízku mieru nezamestnanosti, na trhu práce sa uplatnia rýchlo a ľahko, pracujú za vyššie mzdy a obvykle v odbore, ktorý vyštudovali.

2.4 ČINNOSŤ PRACOVNEJ SKUPINY PRE KOORDINÁCIU ODBORNÉHO VZDELÁVANIA A PRÍPRAVY V REZORTE DOPRAVY A VÝSTAVBY

Príprava koncepcie je úzko spojená s činnosťou **Pracovnej skupiny pre koordináciu odborného vzdelávania a prípravy v rezorte dopravy a výstavby** (ďalej len „pracovná skupina“), ktorá bola zriadená 10. septembra 2015 Rozhodnutím vedúceho služobného úradu č. 1 (v súčasnosti generálneho tajomníka služobného úradu) a aktualizovaná 2. júna 2021 Rozhodnutím generálneho tajomníka služobného úradu č. 2. Vydaním nového Štatútu a rokovacieho poriadku pracovnej skupiny bol rozšírený zoznam jej členov a boli doplnené možnosti organizovania zasadnutí najmä s prihliadnutím na obmedzenia spojené so šírením ochorenia Covid-19.

Pracovná skupina je koordinačným poradným orgánom vytvárajúcim priestor na vzájomnú spoluprácu odborníkov pri rozvoji a propagácii odborného vzdelávania a prípravy v rezorte. Je zložená zo zástupcov ministerstva, ŠIOV, profesijných organizácií a stavovských organizácií, rezortných zamestnávateľov, sociálnych partnerov, samosprávnych krajov a rezortných SOŠ. Spolupracuje najmä s rezortnými vysokými školami a zástupcami neziskového a podnikateľského sektora v SR.

Úlohy pracovnej skupiny, ktorej zasadnutia sa uskutočňujú spravidla dvakrát ročne, súvisia najmä s koordináciou odborného vzdelávania a prípravy mládeže pre trh práce v rezorte, rozvíjaním a prehľbovaním záujmu žiakov rezortných SOŠ o budúce povolanie vrátane budovania ich vzťahu k povolaniu, propagáciou povolání a odborného vzdelávania a prípravy v rámci rezortu u žiakov základných škôl, realizáciou účelových projektov pre SOŠ, posudzovaním materiálov realizácie štátnej politiky vo vzťahu k odbornému vzdelávaniu a príprave a vytváraním priestoru na výmenu informácií v oblasti rezortného odborného vzdelávania a prípravy. Výsledkom činnosti pracovnej skupiny sú najmä nasledujúce aktivity:

- Organizovanie podujatia **Kam po skončení základnej školy – Študuj dopravu** (Bratislava, Košice, Vrútky, Trnava), ktorého cieľom je priblížiť žiakom základných škôl možnosti stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v doprave a poštových službách a predstaviť dopravné povolania a povolania v oblasti poštových služieb, na ktoré štúdium žiakov pripravuje.
- Zabezpečenie spravovania webovej stránky www.studujdopravu.sk, ktorá informuje o možnostiach štúdia na SOŠ s dopravným zameraním a zameraním na poštové služby,

o SDV, štipendijných a iných programoch rezortných zamestnávateľov a propagačných aktivitách na podporu stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v doprave a poštových službách.

- Zabezpečenie prípravy a spravovania webovej stránky www.stansastavbarom.sk, ktorá bude informovať o možnostiach štúdia na SOŠ so stavebným zameraním, programoch zamestnávateľov a propagačných aktivitách na podporu stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v stavebníctve.
- **Prezentácia SOŠ vyučujúcich stavebné odbory na veľtrhu CONECO** s cieľom predstaviť možnosti stredoškolského štúdia stavebných odborov a zvýšiť povedomie verejnosti o dôležitosti odborného vzdelávania a prípravy pre odvetvie stavebníctva.
- Organizovanie a podpora **súťaží pre SOŠ** vytvárajúcich žiakom priestor na tvorbu vlastného súťažného projektu, v ktorom môžu tvorivo aplikovať nadobudnuté teoretické vedomosti a odborné zručnosti, a ktoré zvyšujú záujem žiakov o budúce povolanie v rezortných odvetviach (súťaže o Cenu ministra dopravy a výstavby SR Maják pre dopravu a Top turistická destinácia regiónu, podpora remeselných súťaží najmä v stavebníctve).
- Pravidelné organizovanie **workshopu/konferencie/diskusného fóra** pre odbornú verejnosť k aktuálnym témam stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v rezorte s cieľom vytvoriť platformu pre vzájomnú spoluprácu, ktorá vedie k efektívnej príprave mládeže na povolania v rezortných odvetviach.
- Zabezpečenie **vzdelávania pedagogických zamestnancov SOŠ** k vybraným odborným témam v súlade s požiadavkami a potrebami SOŠ.
- Participácia na organizovaní **prezentačného podujatia pre SOŠ Mladý tvorca** v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva SR.
- **Riešenie aktuálnych problémov SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania** s dôrazom na riešenie problémov vyplývajúcich zo šírenia ochorenia Covid-19 najmä v spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Členovia pracovnej skupiny sa aktívne podieľali na príprave koncepcie, a to najmä vymedzením jej cieľov vrátane konkretizácie programových zmien potrebných na ich dosiahnutie a špecifikáciou čiastkových opatrení a aktivít s určením subjektov participujúcich na ich plnení. Vymedzeniu cieľov predchádzala konkretizácia zistení na základe analýzy východísk (kapitola 2) a konzultácií najmä v priebehu pracovných stretnutí.

2.5 SÚHRN ZISTENÍ NA ZÁKLADE ANALÝZY VÝCHODÍSK KONCEPCIE

Vychádzajúc zo súčasného stavu a predpokladaného vývoja zamestnanosti v odvetviach rezortu a v nadväznosti na aktuálny stav stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v rezorte, ako aj prognózy jeho ďalšieho vývoja, je možné konštatovať **nasledujúce zistenia**:

- Odvetvia rezortu sa vyznačujú poklesom zamestnanosti (okrem odvetvia poštových služieb), nedostatkom kvalifikovanej pracovnej sily, postupným vytváraním nových pracovných podmienok a pozícií v dôsledku technologického vývoja, aj požiadavkou na environmentálnu zodpovednosť v pracovnom prostredí. Tieto faktory ovplyvňujú dopyt po **odbornej a kvalitne pripravenej pracovnej sile** v súlade s požiadavkami zamestnávateľov na odborné kompetencie a zručnosti absolventov.
- Odvetvia rezortu charakterizuje prevažne vysoký priemerný vek zamestnancov, čo predpokladá podporu **zvyšovania počtu účastníkov rezortného odborného vzdelávania a prípravy** s cieľom eliminovať nedostatok pracovnej sily spôsobený najmä odchodom zamestnancov do dôchodku, a to v čo najkratšom čase.

- Študijné odbory a učebné odbory s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce si vyžadujú **efektívny nábor žiakov**.
- Počet SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania má medziročne klesajúcu tendenciu a stále mierne klesá aj celkový počet žiakov (okrem žiakov stavebných odborov, ktorých počet sa od roku 2019 pravidelne zvyšuje). **Aktívna propagácia štúdia rezortných odborov** vrátane budovania vzťahu žiakov k budúcej profesii má patriť naďalej medzi priority rezortu, a to najmä s dôrazom na propagáciu štúdia dopravných odborov a odborov v oblasti poštových služieb, v ktorých evidujeme najmenší počet žiakov (príprava najmä na nedostatkové povolania, ako napr. vodič, rušňovodič, lodník). Študijné odbory a učebné odbory v oblasti cestovného ruchu sú stále najpreferovanejšie, ale rastie tlak zo strany zamestnávateľov na zvyšovanie kvality odbornej prípravy budúcich absolventov.
- Potreby pracovného trhu v dôsledku vývojových zmien si vyžadujú **skvalitnenie siete stredných škôl a zmeny v štruktúre a obsahu študijných odborov a učebných odborov** s dôrazom na zavedenie nových odborov a na aktualizáciu žiadaných odborov (vrátane aktualizácie obsahu štátnych vzdelávacích programov pre rezortné skupiny odborov vzdelávania).
- Zvyšujúcu sa **nezamestnanosť absolventov rezortných odborov** je potrebné riešiť predovšetkým v spolupráci SOŠ so zamestnávateľmi (exkurzie, praktické vyučovanie, duálne vzdelávanie), ale aj efektívnym využívaním a podporou zamestnávateľských vzdelávacích programov.
- Pretrvávajúce **nedostatky SDV v rezorte** si vyžadujú hľadanie efektívnych riešení smerujúcich predovšetkým k úprave právnych predpisov (prostredníctvom konzultácií, spoločných workshopov, diskusných fór).
- Je nevyhnutné podporovať a presadzovať požiadavky na **minimálne odborné vzdelanie a prax pri všetkých samostatne vykonávaných činnostiach v stavebníctve**, čo výrazne zvýši kvalitu pracovnej sily v odvetví aj záujem žiakov o štúdium stavebných odborov.
- Kvalitná príprava žiakov na rezortné profesie si vyžaduje **podporu vzniku ďalších COVP** (s prihliadaním na potreby regiónov), prednostne pre odvetvie dopravy a stavebníctva, v rámci ktorých evidujeme menší počet COVP.
- V nadväznosti na technologický pokrok je nevyhnutné **podporovať odborný rast pedagogických zamestnancov** rezortných SOŠ vrátane podpory ich inovatívneho vzdelávania a rozvoja zručností v informačných a komunikačných technológiách.
- **Problémy stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy** v rezorte vyplývajúce najmä z opatrení na ochranu proti šíreniu ochorenia Covid-19 si vyžadujú riešenie predovšetkým v spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR (vrátane posilnenia rozvoja digitálnych zručností žiakov).
- Naďalej je potrebné **posilňovať spoluprácu subjektov participujúcich na odbornom vzdelávaní a príprave v rezorte**, aj medzirezortnú spoluprácu.

3 CIELE A PRIORITY KONCEPCIE

Ciele koncepcie vychádzajú z aktuálnych zistení na základe analýzy východísk uvedených v kapitole 2.5 a nadväzujú na **Programové vyhlásenie vlády SR** v časti Vzdelávanie ako základný pilier budúcej prosperity Slovenska (s dôrazom na skvalitnenie podmienok vzdelávacieho procesu na stredných školách) a v časti Doprava, ktorá podporuje trvalo udržateľný hospodársky rast s ohľadom na ekológiu:

„V neposlednom rade bude vláda SR pracovať na skvalitnení úrovne odborného vzdelávania prepájaním škôl a zamestnávateľov pre zlepšenie praktických zručností absolventov. Zameriavať sa bude najmä na prepájanie potrieb trhu práce s formálnym i celoživotným vzdelávacím systémom.“

Dôležitým podkladom pre špecifikáciu cieľov koncepcie sú **Stratégie rozvoja ľudských zdrojov do roku 2030 pre odvetvia spadajúce do pôsobnosti rezortu** (stratégie boli pripravené v rámci Národného projektu Sektorovo riadeným inováciami k efektívnemu trhu práce v SR), ktoré prinášajú strategickú analýzu príslušného sektora, jeho predpokladaný vývoj s dosahom na ľudské zdroje a konkretizujú strategické opatrenia a aktivity, na ktoré ciele koncepcie nadväzujú.

Ciele koncepcie nadväzujú aj na **Stratégiu celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021 – 2030** (vrátane Akčného plánu stratégie na roky 2022 – 2024), ktorý prezentuje dôležitosť zvyšovania atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy, sú v súlade s **Národným programom rozvoja výchovy a vzdelávania 2018 – 2027** zdôrazňujúcim význam kvalitného odborného vzdelávania podľa aktuálnych a očakávaných potrieb praxe a tiež s **Plánom obnovy a odolnosti** deklarujúcim nevyhnutnosť skvalitnenia výchovy a vzdelávania pre regionálne školstvo podľa potrieb trhu práce.

V nadväznosti na uvedené priority si koncepcia stanovuje za **základný cieľ**:

koordináciou na celoštátnej úrovni prispieť ku kvalitnej príprave a profilácii absolventov stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v rezorte dopravy a výstavby podľa potrieb spoločnosti, požiadaviek zamestnávateľov a pracovného trhu s prihliadanim na technologický vývoj a environmentálne aspekty, podľa záujmu a schopností žiakov a v súlade s možnosťami a podmienkami SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania.

Vychádzajúc zo základného cieľa si koncepcia stanovuje nasledujúce **špecifické ciele**:

1. podporovať rozvoj kvalitného systému stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v rezorte dopravy a výstavby smerujúceho k úspešnému uplatneniu sa absolventov na trhu práce v súlade s technologickým vývojom a environmentálnou zodpovednosťou,
2. podporovať rozvoj kľúčových kompetencií a praktických zručností žiakov SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania, ktoré sú potrebné na vykonávanie profesie,
3. zvýšiť zamestnanosť absolventov rezortného odborného vzdelávania a prípravy v profesiách podľa odboru vzdelávania a požadovať odborné vzdelanie aj pre samostatne vykonávané činnosti v rezorte,
4. napomáhať optimalizácii siete stredných škôl, študijných odborov a učebných odborov s rezortným zameraním podľa potrieb zamestnávateľov a v súlade s vývojovými trendmi,
5. propagovať stredoškolské odborné vzdelávanie a prípravu, rozvíjať záujem žiakov základných škôl o štúdium na SOŠ a ďalších stredných školách pripravujúcich na rezortné povolania s dôrazom na propagáciu nedostatkových odborov a zvýšenie počtu žiakov,
6. podporovať zvyšovanie odborných vedomostí a zručností pedagogických zamestnancov rezortných SOŠ v súlade s technologickým vývojom a inováciami,
7. rozvíjať a skvalitniť spoluprácu subjektov zúčastnených v procese realizácie odborného vzdelávania a prípravy v rezorte vrátane budovania COVP/CEOVP a podpory SDV,

8. ponúknuť riešenia problémov odborného vzdelávania a prípravy v rezorte vyplývajúcich z pandémie Covid-19 a podporiť zlepšenie podmienok online výučby v školách,
9. podporovať celoživotné vzdelávanie pre uplatnenie sa v rezortných profesiách.

Ciele sú zároveň aktualizáciou a doplnením cieľov stanovených koncepciou v roku 2018 a budú sa naplňovať prostredníctvom opatrení a nadväzujúcich aktivít, ktoré sú konkretizované v popise pracovného postupu na zabezpečenie zmien vyplývajúcich z koncepcie – **Realizačnom pláne koncepcie** (kapitola 5).

Vyhodnotenie plnenia cieľov stanovených koncepciou v roku 2018 uvádza Príloha 4.

4 ZÁSADNÉ PROGRAMOVÉ ZMENY NA DOSIAHNUTIE CIEĽOV KONCEPCIE

K naplňaniu cieľov koncepcie patria aj programové zmeny, ktoré reflektujú aktuálne problémy odborného vzdelávania a prípravy v rezorte a ponúkajú riešenia v nadväznosti na nadobudnuté poznatky z prostredia stredných škôl a trhu práce. Programové zmeny si vyžadujú systémové kroky a zahŕňajú:

- zmeny v právnej úprave odborného vzdelávania a prípravy a zmeny v štátnych vzdelávacích programoch,
- požiadavky na zabezpečenie odborného vzdelávania a prípravy pre rezortné profesie,
- prevenciu rizík ovplyvňujúcich naplňovanie cieľov koncepcie (PESTLE analýza, SWOT analýza).

4.1 ZMENY V PRÁVNEJ ÚPRAVE A V ŠTÁTNYCH VZDELÁVACÍCH PROGRAMOCH

Je žiaduce, aby bolo vytvorené právne prostredie eliminujúce nedostatky odborného vzdelávania a prípravy v rámci rezortu a boli upravené štátne vzdelávacie programy pre rezortné skupiny odborov vzdelávania podľa požiadaviek pracovného trhu.

Potrebné zmeny v právnej úprave prípadne štátnych vzdelávacích programoch (vo vzťahu k vymedzeným cieľom, opatreniam a aktivitám koncepcie) sú najmä:

- riešenie financovania podpory a propagácie stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy zo strany koordinátorov odborného vzdelávania a prípravy na celoštátnej úrovni,
- vytvorenie podmienok na odborné vzdelávanie pedagogických zamestnancov SOŠ najmä zamestnávateľmi,
- podpora študentov vysokých škôl s technickým zameraním pri získavaní pedagogického vzdelania a ich nástupe do školstva po absolvovaní štúdia (motivačné štipendiá, náborové príspevky),
- zavedenie transparentných prijímacích pohovorov na stredných školách s možnosťou overiť predpoklady uchádzačov na výkon povolání, na ktoré štúdium pripravuje,
- vymedzenie možností efektívnej propagácie stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy zamestnávateľmi s dôrazom na uplatnenie absolventov v rezorte po ukončení štúdia,
- prijatie opatrení na znižovanie odchodu absolventov SOŠ do zahraničia (napr. zavedenie povinnej absolventskej praxe),

- zabezpečenie motivačných nástrojov pre majstrov odborného výcviku tak, aby sa do vzdelávania zapájali skutoční odborníci z praxe,
- vytvorenie podmienok v rámci všetkých druhov dopravy na zapojenie sa do SDV,
- riešenie návratnosti nákladov na žiaka v SDV pri predčasnom ukončení štúdia,
- zavedenie prospechových štipendií na SOŠ a štipendií pre žiakov študujúcich nedostatkové študijné odbory a učebné odbory,
- vytvorenie podmienok na budovanie vzťahu žiakov základných škôl k manuálnej práci vrátane rozvoja ich technického myslenia, nadania a zručností,
- oslobodenie praktického vzdelávania poskytovaného zamestnávateľmi stredným (aj vysokým) školám a tiež podnikových štipendií od platenia dane z pridanej hodnoty,
- zavedenie flexibilného systému získavania kvalifikácií v rezorte s využitím všetkých typov vzdelávania (formálne, neformálne vzdelávanie a informálne učenie sa) a s uplatňovaním alternatívnych vzdelávacích metód,
- navrátenie uskutočňovania stavieb do viazaných živností, podmienenie ich uskutočňovania odborným vzdelaním a zavedenie požiadavky na minimálne vzdelanie a prax pri všetkých samostatne vykonávaných činnostiach v stavebníctve,
- podpora legislatívnej zmeny na zabezpečenie dostatočného počtu vodičov verejnej dopravy znížením ich minimálneho veku z 24 na 21 rokov podľa vzoru iných členských štátov Európskej únie,
- zefektívnenie prípravy rušnovodičov na základe dobrej praxe zo zahraničia,
- príprava usmernení pre SOŠ k uskutočňovaniu výchovno-vzdelávacieho procesu v čase pandémie rešpektujúcich špecifiká odborného vzdelávania a prípravy.

4.2 POŽIADAVKY NA ZABEZPEČENIE VZDELÁVANIA PRE JEDNOTLIVÉ PROFESIE

V nadväznosti na predpokladaný vývoj zamestnanosti v rezortných odvetviach (kapitola 2.2) je potrebné vymedziť požiadavky na zabezpečenie stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v rezorte na nasledujúce roky.

Pre odvetvie **cestnej dopravy** bude v nasledujúcich rokoch potrebné zabezpečovať odborné vzdelávanie a prípravu najmä v študijných odboroch 3757 L dopravná prevádzka, 3759 K komerčný pracovník v doprave, 3760 M prevádzka a ekonomika dopravy, 3764 Q logistika a manažment v cestnej preprave, 3765 M technika a prevádzka dopravy a 3767 M dopravná akadémia. Absolventi sa uplatnia v riadení prevádzky, ekonomických činnostiach u dopravcov, ale aj ako budúci vodiči (absolventi študijných odborov 3739 M, 3760 M, 3765 M a 3757 L v súlade s ustanoveniami právnych predpisov upravujúcich uznávanie základnej kvalifikácie pre vodičov s účinnosťou od roku 2020).

Železničná doprava ako budúci nosný systém dopravnej sústavy SR bude potrebovať zabezpečenie odborného vzdelávania a prípravy vo všetkých študijných odboroch a učebných odboroch, v ktorých sa aktuálne zabezpečuje: 3739 M elektrotechnika v doprave a telekomunikáciách, 3759 K komerčný pracovník v doprave, 3760 M prevádzka a ekonomika dopravy, 3765 M technika a prevádzka dopravy a 3767 M dopravná akadémia, 3762 H železničiar a 3770 H mechanik železničnej prevádzky. Pokračovanie v rezortnom odbornom vzdelávaní a príprave v súčasnej štruktúre odborov je nevyhnutné aj z dôvodu aktuálneho vekového zloženia zamestnancov železničných spoločností (prevaha zamestnancov v najstarších vekových kategóriách), čo si bude vyžadovať kontinuálnu generačnú výmenu v krátkom čase. Vzhľadom na štruktúru voľných pracovných miest v odvetví (potreba absolventov učebných odborov, akútny nedostatok rušnovodičov) by sa mala posilniť výučba

najmä v odboroch železničiar, mechanik železničnej prevádzky, elektrotechnika v doprave a telekomunikáciách a technika a prevádzka dopravy.

Budovanie infraštruktúry **civilného letectva** a jeho modernizácia majú viesť k celkovému rozvoju leteckej dopravy. Stredoškolské odborné vzdelávanie a príprava v študijnom odbore 3776 K mechanik lietadiel so zameraním na mechaniku a avioniku (údržba a opravy lietadiel, skúšanie a nastavovanie lietadlových celkov, čítanie a tvorba technickej dokumentácie) a čiastočne aj v študijných odboroch 3759 K komerčný pracovník v doprave, 3760 M prevádzka a ekonomika dopravy, 3765 M technika a prevádzka dopravy a 3767 M dopravná akadémia s možnosťami uplatniť sa v leteckej doprave majú byť zabezpečované naďalej.

Vodná doprava sa bude koncentrovať najmä na napĺňanie cieľov európskej politiky v oblasti rozvoja vnútrozemských vodných ciest. V rámci stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy je pre vnútrozemskú vodnú dopravu určený učebný odbor 3766 H lodník, ktorý bol obnovený v školskom roku 2019/2020. Po získaní výučného listu môžu žiaci absolvovať aj dvojročné nadstavbové štúdium ukončené maturitou a získať hodnosti „kormidelník“ a „lodný kapitán“. Pokračovanie vzdelávania v učebnom odbore vrátane intenzívneho zvyšovania počtu žiakov, ktorí učebný odbor študujú, patrí z hľadiska budúceho rozvoja vodnej dopravy v SR k prioritám. Vo vodnej doprave nachádzajú uplatnenie aj absolventi študijných odborov 3759 K komerčný pracovník v doprave, 3760 M prevádzka a ekonomika dopravy, 3765 M technika a prevádzka dopravy a 3767 M dopravná akadémia.

Univerzálne uplatnenie v doprave nájdu absolventi študijných odborov 3759 K komerčný pracovník v doprave, 3760 M prevádzka a ekonomika dopravy, 3765 M technika a prevádzka dopravy a 3767 M dopravná akadémia. Pri výstavbe dopravnej infraštruktúry budú naďalej potrební absolventi aj zo skupiny odborov vzdelávania 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia, najmä absolventi odborov 3650 M staviteľstvo, 3659 L stavebníctvo, 3642 H železobetónár a 3692 M geodézia, kartografia a kataster.

Odvetvie **elektronických komunikácií**, ktorého cieľom je dosiahnuť výraznejšie zapojenie Slovenska do jednotného európskeho digitálneho trhu, si bude vyžadovať pokračovanie odborného vzdelávania a prípravy v študijných odboroch 3739 M elektrotechnika v doprave a telekomunikáciách a 3778 K technik informačných a telekomunikačných technológií. Perspektívne odvetvie elektronických komunikácií bude v súvislosti s dosahovaním stanoveného cieľa pre nasledujúce obdobie vytvárať priestor pre špecialistov tak s ukončeným stredoškolským, ako aj vysokoškolským vzdelaním.

Rozvojové zámery v oblasti **poštových služieb** predpokladajú ďalšiu modernizáciu technológií a vznik nových produktov. Z uvedeného vyplýva odôvodnenosť a nevyhnutnosť pokračovať v odbornom vzdelávaní a príprave v študijnom odbore 3795 K klientsky manažér pošty a učebnom odbore 3763 H manipulant poštovej prevádzky a prepravy. Vzhľadom na charakter činností zabezpečovaných poštovými podnikmi sa kladie u žiakov osobitný dôraz na nadobudnutie dostatočných zručností v oblasti informačných a komunikačných technológií.

Pre rozvoj **stavebníctva** bude potrebné pokračovať v rezortnom odbornom vzdelávaní a príprave v rámci skupiny odborov vzdelávania 36 Stavebníctvo, geodézia a kartografia vo všetkých študijných odboroch a učebných odboroch, v ktorých sa v súčasnosti zabezpečuje (Príloha 2). Je potrebné zvážiť obnovenie vzdelávania v učebnom odbore 3672 H kamenár, ktorý bol v roku 2017 zaradený medzi odbory s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce (v zozname nedostatkových odborov z roku 2020 zaradený už nie je), ale vzdelávanie v ňom doteraz nepokračuje. Bude naďalej potrebné presadzovať požiadavky na minimálne odborné vzdelanie a prax pri všetkých samostatne vykonávaných činnostiach v stavebníctve z dôvodu zvýšenia bezpečnosti a kvality stavieb.

Pre potreby **cestovného ruchu** majú byť odborné vzdelávanie a príprava zabezpečené v rámci skupiny odborov vzdelávania 63 Ekonomika a organizácia, obchod a služby I v študijných odboroch 6314 N (Q) cestovný ruch, 6318 Q manažment hotelov a cestovných kancelárií, 6323 K hotelová akadémia, 6324 M manažment regionálneho cestovného ruchu, 6336 M informačné technológie a informačné služby v cestovnom ruchu a 6355 M služby v cestovnom ruchu. V rámci skupiny odborov vzdelávania 64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby II by malo vzdelávanie pokračovať v študijných odboroch a učebných odboroch 6432 K pracovník v hotelierstve a cestovnom ruchu, 6444 H (K) čašník, servírka a 6445 H (K) kuchár. Je však žiaduce, aby počet študujúcich bol zosúladený s aktuálnymi a budúcimi potrebami trhu práce v odvetví.

4.3 PREVENČIA RIZÍK OVPLYVNŮJÚCICH NAPLNENIE CIEĽOV KONCEPCIE

Medzi analytické techniky použiteľné na identifikáciu potenciálnych rizík naplnenia cieľov koncepcie patrí **SWOT analýza** – zhodnotenie silných a slabých stránok, možných príležitostí a ohrození dosahovania cieľov vrátane plnenia opatrení a realizácie aktivít. Ako vstupná analýza vonkajšieho prostredia k príprave SWOT analýzy slúži **PESTLE analýza** – vymedzenie politických, ekonomických, sociálnych, technologických, legislatívnych a ekologických faktorov hodnoteného prostredia. Na základe zistení, ktoré prinesú nadväzujúce analýzy, bude v budúcom období potrebné usmerňovať postupy pri uskutočňovaní systémových krokov k dosahovaniu cieľov koncepcie.

4.3.1 PESTLE analýza

P	Politické vplyvy	politická podpora celoživotného vzdelávania a odborného vzdelávania a prípravy, kompetencie koordinátora odborného vzdelávania a prípravy na celoštátnej úrovni, stabilita vlády, reformy vzdelávacieho systému, optimalizácia siete stredných škôl a obsahu vzdelávania, vojnový konflikt na Ukrajine
E	Ekonomické vplyvy	rezort podporujúci rozvoj hospodárstva, požiadavky trhu práce, mzdy v rezortných odvetviach, financovanie odborného vzdelávania a prípravy zo strany štátu, možnosti využitia prostriedkov Európskej únie na podporu odborného vzdelávania a prípravy, uplatnenie absolventov odborného vzdelávania a prípravy v praxi, hospodárska kríza
S	Sociálne vplyvy	vysoké nároky na spôsobilosť zamestnancov v rezorte, význam bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v rezorte, demografický vývoj, záujem/nezáujem o štúdium na SOŠ, cezhraničná spolupráca SOŠ, spoločenský status žiaka SOŠ, regionálne osobitosti odborného vzdelávania a prípravy, médiá a propagácia odborného vzdelávania a prípravy, európska dimenzia odborného vzdelávania a prípravy, spoločenské obmedzenia v dôsledku pandémie, ukrajinská migračná kríza
T	Technologické vplyvy	technologický vývoj a inovácie, materiálno-technické vybavenie škôl, vplyv internetu na odborné vzdelávanie a prípravu, modernizácia obsahu odborného vzdelávania a prípravy v dôsledku vývojových zmien, online prostredie pre výučbu, obmedzené praktické vyučovanie v dôsledku pandémie
L	Legislatívne vplyvy	zákony a vykonávacie predpisy pre rezortné odvetvia, zákony a vykonávacie predpisy pre odborné vzdelávanie a prípravu, aj školy, zmena legislatívy odborného vzdelávania a prípravy, škôl, kvalita odborného vzdelávania a prípravy a škôl
E	Ekologické vplyvy	ekologizácia rezortných odvetví, ekologizácia prostredia škôl, environmentálna zodpovednosť spoločnosti – žiakov, učiteľov, rodičov, environmentálny obsah odborného vzdelávania a prípravy

4.3.2 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ hospodársky významný rezort ▪ vysoký potenciál na tvorbu pracovných miest ▪ dostatočný počet stredných škôl vyučujúcich rezortné odbory ▪ situovanie SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania v rámci všetkých krajov Slovenska ▪ záujem učiteľov rezortných SOŠ o ďalšie vzdelávanie ▪ pravidelné získavanie informácií o zamestnanosti v rezorte a stave rezortného odborného vzdelávania a prípravy ▪ silná podpora a propagácia rezortného odborného vzdelávania a prípravy ako súčasť celoživotného vzdelávania zo strany participujúcich subjektov vrátane zriaďovateľov škôl ▪ podpora experimentálneho overovania nových rezortných odborov ▪ aktívna činnosť Pracovnej skupiny pre koordináciu odborného vzdelávania a prípravy v rezorte dopravy a výstavby ▪ pravidelné organizovanie workshopov a diskusných fór k aktuálnym témam rezortného odborného vzdelávania a prípravy zo strany ministerstva ▪ aktuálne informácie o rezortnom odbornom vzdelávaní a príprave na webovej stránke ministerstva ▪ propagácia odborného vzdelávania a prípravy v doprave a poštových službách prostredníctvom webovej stránky www.studuj dopravu.sk ▪ organizovanie prezentačných aktivít a súťaží pre SOŠ v spolupráci so zamestnávateľmi ▪ aktívna spolupráca ministerstva s rezortne zameranými fakultami univerzít na podporu odborného vzdelávania a prípravy ▪ aktívna spolupráca SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania so zamestnávateľmi (praktické vyučovanie, exkurzie) ▪ pomerne vysoký počet rezortných SOŠ a zamestnávateľov zapojených do SDV ▪ narastajúci počet rezortných SOŠ s oprávnením používať označenie COVP ▪ podpora odborného vzdelávania a prípravy aktuálnymi strategickými materiálmi rezortu školstva ▪ činnosť Aliancie sektorových rád a rezortných sektorových rád na podporu rozvoja ľudských zdrojov v rezorte 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ časté reformy vzdelávacieho systému a rýchlo sa meniaci legislatíva ovplyvňujúca odborné vzdelávanie a prípravu ▪ proces určovania počtu žiakov prvých ročníkov stredných škôl bez prihladenia na niektoré špecifiká rezortného odborného vzdelávania a prípravy ▪ nedostatočná finančná podpora rozvoja SOŠ, školských aktivít a odborných súťaží pre rezortné SOŠ ▪ odborné vzdelávanie a príprava bez špecifik, ktoré si vyžaduje trh práce v regiónoch ▪ málo aktuálny obsah odborného vzdelávania a prípravy z pohľadu vývojových trendov ▪ štúdium na SOŠ považované za menej atraktívne v porovnaní so štúdiom na gymnáziu ▪ doposiaľ nepriaznivý demografický vývoj ovplyvňujúci počet stredoškolákov ▪ celkovo klesajúci počet žiakov SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania ▪ nevyhovujúce materiálno-technické vybavenie SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania ▪ nevyhovujúce podmienky pre online výučbu u viacerých SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania ▪ vysoké administratívne zaťaženie škôl ▪ absolventi SOŠ nevykonávajúci vyštudovanú profesiu ▪ rastúca nezamestnanosť absolventov SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania ▪ finančne náročná propagácia rezortného odborného vzdelávania a prípravy v médiách ▪ obmedzené kompetencie koordinátora odborného vzdelávania a prípravy v rezorte na celoštátnej úrovni ▪ nízke finančné ohodnotenie pedagógov ▪ nevyhovujúci imidž robotníckych profesií ▪ rýchlo sa meniace požiadavky trhu práce ▪ chýbajúci kvalitný systém rekvalifikácií ▪ vysoké nároky na spôsobilosti zamestnancov v rezorte ▪ vysoký priemerný vek zamestnancov v odvetviach rezortu ▪ nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily v rezortných profesiách

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podpora odborného vzdelávania a prípravy v Pláne obnovy a odolnosti s možnosťou využívania prostriedkov Európskej únie na jeho rozvoj ▪ pretrvávajúca politická podpora odborného vzdelávania a prípravy vrátane záujmu o zvyšovanie finančných prostriedkov na jeho skvalitnenie ▪ snaha o optimalizáciu siete stredných škôl, študijných odborov a učebných odborov s prihliadaním na potreby regiónov, technologický vývoj a environmentálne aspekty ▪ pokračujúca aktívna spolupráca subjektov participujúcich na rezortnom odbornom vzdelávaní a príprave ▪ podpora budovania rezortných COVP zo strany ministerstva ▪ podpora rozvoja SDV v rezorte ▪ rozvíjajúca sa cezhraničná spolupráca rezortných SOŠ ▪ podpora zmodernizovania materiálno-technickej základne SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania v súlade s technologickým vývojom ▪ existujúci priestor na celoživotné vzdelávanie pedagogických zamestnancov SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania ▪ zvyšovanie propagačných a prezentačných aktivít na podporu rezortného odborného vzdelávania a prípravy zo strany SOŠ a ďalších spolupracujúcich subjektov ▪ propagácia odborného vzdelávania a prípravy v stavebníctve prostredníctvom webovej stránky www.stansastavbarom.sk ▪ zvyšovanie marketingových aktivít na propagáciu rezortných profesií zo strany zamestnávateľov a zamestnávateľských združení ▪ skvalitnenie zamestnávateľských programov pre záujemcov o rezortné profesie vrátane spolupráce so školami ▪ technologický vývoj a inovácie ovplyvňujúce profesie v rezortných odvetviach a následne aj rezortné odborné vzdelávanie a prípravu ▪ environmentálna zodpovednosť a zvýšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v rezortných profesiách a odbornom vzdelávaní a príprave ▪ európska dimenzia odborného vzdelávania a prípravy (Európsky kvalifikačný rámec, Národná sústava kvalifikácií) a rezortných odvetví (projekty) ▪ zachovanie činnosti Aliancie sektorových rád a rezortných sektorových rád na podporu rozvoja ľudských zdrojov v rezorte 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatok finančných prostriedkov na investície do SOŠ a ďalších stredných škôl pripravujúcich na rezortné povolania a na odmeňovanie učiteľov ▪ zmena legislatívy odborného vzdelávania a prípravy v priebehu školského roka ▪ študijné odbory a učebné odbory s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce ▪ pretrvávajúce aplikačné problémy implementácie SDV do praxe v rámci rezortu ▪ nedostatočná aktualizácia podkladových databáz týkajúcich sa odborného vzdelávania a prípravy ▪ pomalá modernizácia obsahu odborného vzdelávania a prípravy v nadväznosti na vývojové trendy ▪ negatívny vplyv internetu na žiakov ▪ odchod kvalifikovaných absolventov rezortných SOŠ do zahraničia za vyšším ohodnotením pracovnej sily ▪ rýchlo sa meniace požiadavky a potreby trhu práce ▪ rýchle tempo inovácií v technológiách a zaostávanie ich zavádzania do odborného vzdelávania a prípravy ▪ chýbajúce systémové riešenia nedostatku pracovnej sily v rezortných odvetviach ▪ náročnosť implementácie vývojových zmien v rezortných odvetviach ▪ zatvorenie škôl v dôsledku šírenia ochorenia Covid-19 ▪ pretrvávajúce obmedzené možnosti praktického vyučovania v dôsledku šírenia ochorenia Covid-19

5 REALIZAČNÝ PLÁN

Pracovný postup na zabezpečenie zmien vyplývajúcich z koncepcie

Cieľ 1. Podporovať rozvoj kvalitného systému stredoškolského OVP v rezorte dopravy a výstavby smerujúceho k úspešnému uplatneniu sa absolventov na trhu práce v súlade s technologickým vývojom a environmentálnou zodpovednosťou

Opatrenie		Aktivita	Termín	Spolupráca s ministerstvom
1.1	Analyzovať vývoj OVP v rezorte v nadväznosti na vývoj zamestnanosti v rezortných odvetviach a identifikovať potreby trhu práce na účely plánovania OVP	Zabezpečovať pravidelné získavanie informácií o aktuálnom stave a predpokladanom vývoji OVP v rezorte a vývoji zamestnanosti v rezortných odvetviach	raz ročne	VÚD, MŠVVŠ SR, ŠIOV, TREXIMA Bratislava, SAPO
		V rámci sociálneho dialógu identifikovať požiadavky sociálnych partnerov týkajúcich sa OVP v rezorte	podľa zasadnutí odvetvových tripartít	SAPO, zástupcovia odborových zväzov
		Uplatňovať zistenia pri plánovaní OVP, koncepcnej, propagačnej, prezentačnej činnosti a pri odborných rokovaníach na podporu OVP v rezorte	trvale	subjekty zúčastnené v procese tvorby a realizácie OVP v rezorte
1.2	Posilňovať prepojenie OVP v rezorte s požiadavkami zamestnávateľov v súlade s technologickým vývojom a environmentálnymi aspektmi	Podporovať uzatvárania zmlúv/dohôd o spolupráci medzi SOŠ príp. ďalšími SŠ pripravujúcimi na rezortné povolania, zriaďovateľmi škôl a zamestnávateľmi na účel skvalitnenia rezortného OVP podľa požiadaviek zamestnávateľov a v súlade s vývojovými trendmi	trvale	zamestnávatelia, SOŠ a SŠ, SAPO, VÚC
		Identifikovať problémy prepojenia OVP v rezorte s požiadavkami zamestnávateľov (vrátane financovania OVP) a hľadať efektívne riešenia	podľa potreby	MŠVVŠ SR, zamestnávatelia, SOŠ a SŠ, VÚC
1.3	Posudzovať materiály z oblasti OVP s dôrazom na potreby rezortu	Vypracovávať odborné stanoviská k materiálom z oblasti OVP predkladaných na rokovanie vlády SR, Rady vlády SR pre OVP, príp. ďalších subjektov	podľa harmonogramu zasadnutí	subjekty zúčastnené v procese tvorby a realizácie OVP v rezorte

Cieľ 2. Podporovať rozvoj kľúčových kompetencií a praktických zručností žiakov SOŠ a ďalších SŠ pripravujúcich na rezortné povolania, ktoré sú potrebné na vykonávanie profesie

Opatrenie		Aktivita	Termín	Spolupráca s ministerstvom
2.1	Organizovať a podporovať súťaže pre žiakov SOŠ zamerané na rozvoj ich kompetencií pre vykonávanie budúcej profesie s prihliadaním na vývojové trendy v rezorte	Organizovať súťaže pre žiakov SOŠ s dôrazom na rozvoj ich praktických zručností pre vykonávanie budúcej profesie v rezorte (napr. Maják pre dopravu, Top turistická destinácia regiónu), oceňovať účastníkov a výhercov súťaží a podporovať účasť žiakov na súťažiach v SR aj v zahraničí	každoročne	PS, zamestnávatelia, zamestnávateľské zväzy a združenia, SOŠ, SAPO
		Iniciovať možnosť zahrnúť účasť žiakov v súťažiach v rámci odboru vzdelávania do hodnotenia kvality rezortnej SOŠ	do 31.12.2023	MŠVVŠ SR, ŠIOV

2.2	Posilniť praktické vyučovanie žiakov SOŠ príp. ďalších SŠ pripravujúcich na rezortné povolania v súlade s požiadavkami zamestnávateľov a v nadväznosti na technologický vývoj	Podporovať zabezpečenie praktického vyučovania žiakov SOŠ príp. ďalších SŠ pripravujúcich na rezortné povolania priamo na pracovisku u zamestnávateľa v čo najväčšom rozsahu	trvale	zamestnávateľa, SOŠ a SŠ
		Napomôcť skvalitneniu praktického vyučovania žiakov SOŠ príp. ďalších SŠ pripravujúcich na rezortné povolania podporou zabezpečenia moderného vybavenia škôl	na základe požiadaviek a potrieb škôl	MŠVVŠ SR, VÚC
Ciel 3. Zvýšiť zamestnanosť absolventov rezortného OVP v profesiách podľa odboru vzdelávania a požadovať odborné vzdelanie aj pre samostatne vykonávané činnosti v rezorte				
Opatrenie		Aktivita	Termín	Spolupráca s ministerstvom
3.1	Motivovať absolventov rezortného OVP k voľbe povolania podľa odboru vzdelávania prednostne v rámci SR	Iniciovať skvalitňovanie zamestnaneckých programov a benefitov rezortných zamestnávateľov s cieľom zníženia odchodu absolventov SOŠ do zahraničia	trvale	zamestnávateľa, zamestnávateľské zväzy a združenia, SAPO
		Napomáhať skvalitneniu štipendijných programov, absolventských programov a adaptačných programov zamestnávateľov určených najmä pre žiakov/absolventov rezortných SOŠ	trvale	zamestnávateľa, SOŠ
3.2	Podporovať požiadavku odborného vzdelania pri samostatne vykonávaných činnostiach v rezortných povolaniach	Presadzovať požiadavku na minimálne odborné vzdelanie a prax pri všetkých samostatne vykonávaných činnostiach v stavebníctve	trvale	zamestnávateľské zväzy a združenia v stavebníctve, PS
Ciel 4. Napomáhať optimalizácii siete SŠ, študijných odborov a učebných odborov s rezortným zameraním podľa potrieb zamestnávateľov a v súlade s vývojovými trendmi				
Opatrenie		Aktivita	Termín	Spolupráca s ministerstvom
4.1	Podporovať zmeny a rozvoj siete SŠ s ohľadom na potreby trhu práce v rezorte v súlade s technologickým vývojom	Pri optimalizácii siete SŠ podporiť rozvoj škôl, ktoré majú materiálne a personálne predpoklady na kvalitné vyučovanie odborov pre rezortné potreby so zameraním na konkrétne odvetvie, sú schopné prijať žiakov zo vzdialenejších miest a poskytnúť im ubytovanie	podľa potreby	MŠVVŠ SR, ŠIOV, VÚC
		Podporou skvalitňovania plánovania počtu žiakov prvých ročníkov SŠ koordinovať OVP v rezorte podľa aktuálnych a budúcich potrieb trhu práce	trvale	PS, VÚC, SAPO
4.2	Podporovať vytváranie štruktúry študijných odborov a učebných odborov zodpovedajúcej aktuálnym a budúcim požiadavkám trhu práce v rezorte a zohľadňujúcej špecifiká regiónov	Podporovať odstraňovanie duplicitných študijných odborov a učebných odborov v SOŠ príp. ďalších SŠ pripravujúcich na rezortné povolania, ktoré sú v geografickej blízkosti	podľa potreby	MŠVVŠ SR, ŠIOV, VÚC
		V súlade s návrhom flexibilnej štruktúry odborov iniciovať vyradenie študijných odborov a učebných odborov s rezortným zameraním zo sústavy odborov vzdelávania, v ktorých sa dlhodobá výučba nezabezpečuje a nie sú perspektívne z hľadiska aktuálnych ani budúcich potrieb trhu práce	do 31.12.2024	MŠVVŠ SR, ŠIOV, SOŠ, zamestnávateľa

		Podporovať experimentálne overovanie nových študijných odborov a učebných odborov (napr. odbor rušňovodič), aktualizáciu existujúcich odborov v súlade s technologickým vývojom a podľa regionálnych špecifik a posilnenie výučby žiadaných odborov (napr. lodník, kamenár)	podľa požiadaviek zamestnávateľov a SOŠ	MŠVVŠ SR, ŠIOV, SAPO
		Iniciovať pravidelnú aktualizáciu obsahu štátnych vzdelávacích programov pre rezortné skupiny odborov vzdelávania v súlade s vývojovými trendmi a za účasti zamestnávateľov	do 31.12.2023	MŠVVŠ SR, ŠIOV, zamestnávatelia, SAPO
Cieľ 5. Propagovať stredoškolské OVP, rozvíjať záujem žiakov ZŠ o štúdium na SOŠ a ďalších SŠ pripravujúcich na rezortné povolania s dôrazom na propagáciu nedostatkových odborov a zvýšenie počtu žiakov				
Opatrenie	Aktivita	Termín	Spolupráca s ministerstvom	
5.1	Zvyšovať povedomie žiakov ZŠ a rodičov o možnostiach štúdia na SOŠ príp. ďalších SŠ pripravujúcich na rezortné povolania a zvyšovať informovanosť verejnosti o rezortných profesiách, najmä nedostatkových	Na webovom sídle ministerstva spravovať a pravidelne aktualizovať záložku Odborné vzdelávanie a príprava žiakov	trvale	PS
		Zabezpečovať pravidelné spravovanie a aktualizáciu webovej stránky „studuj dopravu.sk“ v spolupráci s SPŠD v Trnave slúžiacu na propagáciu OVP v doprave a poštových službách, pripraviť webovú stránku „stansastavbarom.sk“ v spolupráci so SPŠSG v Bratislave na účely propagácie OVP v stavebníctve (vrátane nadväzujúcich povolaní) a zabezpečiť jej pravidelné spravovanie	trvale, príprava webovej stránky „stansastavbarom.sk“ do 31.12.2022	PS, SPŠD Trnava, SPŠSG Bratislava, zamestnávateľské zväzy a združenia
		Využívať dostupné sociálne siete a médiá na propagáciu OVP v rezorte s dôrazom na propagáciu nedostatkových odborov a nadväzujúcich povolaní	trvale	subjekty zúčastnené v procese tvorby a realizácie OVP v rezorte
		Podporovať dni otvorených dverí a iné náborové aktivity SOŠ príp. ďalších SŠ pripravujúcich na rezortné povolania a u rezortných zamestnávateľov	trvale	PS, SOŠ a SŠ, zamestnávatelia
		Pravidelne organizovať prezentačné podujatie SOŠ Staň sa stavbárom v rámci veľtrhu CONECO na propagáciu OVP v stavebníctve	každoročne na veľtrhu CONECO	PS, SOŠ, ZSPS, SKSI
		Participovať na organizovaní prezentačného podujatia pre SOŠ Mladý tvorca v spolupráci s MH SR	každoročne	MH SR, SOŠ
		Posilniť zvyšovanie počtu žiakov študujúcich najmä nedostatkové študijné odbory a učebné odbory s rezortným zameraním (napr. pomocou štipendií) a podporovať zavedenie výučby nedostatkových odborov na väčšom počte rezortných SOŠ	podľa potreby	MŠVVŠ SR, VÚC
5.2	Podporovať kariérové (výchovné) poradenstvo u žiakov ZŠ	Pravidelne organizovať podujatie Kam po skončení základnej školy – ŠTUDUJ DOPRAVU na propagáciu OVP v doprave a poštových službách a zabezpečiť kariérové poradenstvo pre žiakov ZŠ na podujatí	každoročne v regiónoch Slovenska	PS, SOŠ, VŠ, zamestnávatelia, VUC, regionálni partneri
		Pripraviť podujatie na propagáciu OVP v cestovnom ruchu, hotelierstve a gastronómii vrátane poskytovania kariérového poradenstva pre žiakov ZŠ na podujatí	do 31.12.2024	PS, SOŠ, zamestnávatelia, ZCR

		Spolupracovať s CPPPaP na podpore kariérového (výchovného) poradenstva a jeho efektívneho využívania na podujatiach organizovaných ministerstvom pre žiakov ZŠ	trvale	PS, CPPPaP, ZŠ
Ciel 6. Podporovať zvyšovanie odborných vedomostí a zručností pedagogických zamestnancov rezortných SOŠ v súlade s technologickým vývojom a inováciami				
	Opatrenie	Aktivita	Termín	Spolupráca s ministerstvom
6.1	Posilniť ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov rezortných SOŠ s dôrazom na rozvoj ich odborných kompetencií vrátane inovatívnych zručností pre využívanie moderných technológií	Participovať na odbornom vzdelávaní pedagogických zamestnancov rezortných SOŠ s prihliadaním na požiadavky technologického vývoja, využiť na lektorskú činnosť odborníkov z praxe, podporiť pravidelné inovačné vzdelávanie pedagógov a ich vzdelávania v IKT zručnostiach	trvale	MPC, SOŠ a SŠ, zamestnávateľa, zamestnávateľské zväzy a združenia, SAPO
		Napomáhať účasti pedagogických zamestnancov rezortných SOŠ na konferenciách a workshopoch predstavujúcich moderné trendy v rezortných odvetviach a moderné IKT využiteľné pri výučbe	podľa ponuky konferencií a workshopov	VÚC, SOŠ a SŠ, zamestnávateľské zväzy a združenia
Ciel 7. Rozvíjať a skvalitniť spoluprácu subjektov zúčastnených v procese realizácie OVP v rezorte vrátane budovania COVP/CEOVP a podpory SDV				
	Opatrenie	Aktivita	Termín	Spolupráca s ministerstvom
7.1	Koordinovať činnosti subjektov zúčastnených v procese realizácie a podpory OVP v rezorte vrátane posilnenia ich spolupráce	Organizovať zasadnutia PS na podporu OVP v rezorte spravidla dvakrát ročne	každoročne február/marec a september/október	
		Organizovať najmenej raz ročne workshop/diskusné fórum pre odborníkov z oblasti OVP v rezorte k zvolenej téme a vytvárať podmienky na ich vzájomnú spoluprácu	každoročne	PS, ÚDPT, ŠIOV, SOŠ, zamestnávateľa
		Aktívne sa zúčastňovať na zasadnutiach Rady vlády SR pre OVP, jej pracovných skupín, Aliancie sektorových rád, rezortných sektorových rád, odvetvových tripartít a ďalších inštitúcií s cieľom skvalitniť rezortné OVP	podľa harmonogramu zasadnutí	zástupcovia ministerstva ako členovia jednotlivých inštitúcií
		Posilňovať spoluprácu rezortných SOŠ so subjektmi participujúcimi na rezortnom OVP za účelom prípravy projektov pre skvalitnenie výchovno-vzdelávacej práce na základe zverejnených výziev	podľa potreby	subjekty zúčastnené v procese tvorby a realizácie OVP v rezorte, najmä SOŠ
		Podporovať cezhraničnú spoluprácu rezortných SOŠ na skvalitnenie OVP doma i v zahraničí	trvale	SOŠ
7.2	Pomáhať úspešnému rozvoju SDV vo všetkých odvetviach rezortu	Riešiť pretrvávajúce a nové problémy SDV v rezorte v spolupráci s MŠVVŠ SR a odbornou verejnosťou	podľa potreby	MŠVVŠ SR, ďalšie subjekty zúčastnené v procese tvorby a realizácie OVP v rezorte

		Podporovať vznik a fungovanie nadpodnikových vzdelávacích centier pre rozvoj SDV v rezorte	podľa potreby	SOŠ, zamestnávateľa, RZSDV
		Posilniť informovanosť verejnosti o SDV v rezorte, o možnostiach a výhodách systému prostredníctvom webových stránok, médií, propagačných materiálov, prezentačných podujatí a osobných stretnutí	trvale	RZSDV, SAPO
7.3	Podporovať rozvoj rezortných COVP a vznik nových COVP v rezorte, podporiť vznik rezortných CEOVP	Podporovať rezortné COVP, ich posilnenie pri plánovaní výkonov, ich lepšie materiálo-technické vybavenie a podporovať vznik nových rezortných COVP	trvale	VÚC, SAPO, SOŠ
		Spolupracovať s MŠVVŠ SR pri vzniku rezortných CEOVP a podporovať ich ďalší rozvoj	v nadväznosti na vznik CEOVP	MŠVVŠ SR, SOŠ

Cieľ 8. Ponúknuť riešenia problémov OVP v rezorte vyplývajúcich z pandémie Covid-19 a podporiť zlepšenie podmienok online výučby v školách

Opatrenie	Aktivita	Termín	Spolupráca s ministerstvom	
8.1	Špecifikovať a riešiť problémy OVP v rezorte vyplývajúce z pandémie Covid-19	Iniciovať sumarizáciu problémov OVP vyplývajúcich z pandémie a následne prípravu usmernení pre SOŠ k vzdelávaniu v čase pandémie s prihliadnutím na špecifiká OVP	do 31.12.2023	MŠVVŠ SR, SOŠ, zamestnávateľa, SAPO
		Požadovať zachovanie maturitnej skúšky, prijímacích skúšok na SOŠ, známkovania žiakov deviatych ročníkov ZŠ a prezenčnej výučby na SOŠ v čase pandémie	trvale	MŠVVŠ SR, SOŠ
8.2	Napomáhať zlepšeniu podmienok online výučby na SOŠ príp. ďalších SŠ pripravujúcich na rezortné povolania	Podporovať vybavenie SOŠ príp. ďalších SŠ pripravujúcich na rezortné povolania technickými prostriedkami potrebnými k bezproblémovému zabezpečeniu online výučby a vyhovujúcim internetovým pripojením	podľa potreby	MŠVVŠ SR, VÚC, SOŠ
		Iniciovať pravidelnú prípravu učiteľov a žiakov SOŠ príp. ďalších SŠ pripravujúcich na rezortné povolania k efektívnemu využívaniu platforiem na zabezpečenie online výučby	podľa potreby	MŠVVŠ SR, MPC, VÚC, SOŠ

Cieľ 9. Podporovať celoživotné vzdelávanie pre uplatnenie sa v rezortných profesiách

Opatrenie	Aktivita	Termín	Spolupráca s ministerstvom	
9.1	Propagovať a rozvíjať celoživotné vzdelávanie ako prípravu na rezortné profesie (od základného vzdelávania cez stredné a vysoké školy až po ďalšie vzdelávanie záujemcov o rezortné profesie)	Podporovať SOŠ príp. ďalšie SŠ pripravujúce na rezortné povolania a vysoké školy v oblasti popularizácie vedy, techniky a IKT na účely skvalitnenia stredoškolského OVP a vysokoškolskej prípravy na rezortné profesie, podporovať ich spoločné aktivity (aj v spolupráci s inými subjektmi rezortného OVP)	trvale	SOŠ a SŠ, VŠ
		Presadzovať využívanie priestorov rezortných SOŠ vrátane ich materiálo-technického vybavenia na realizáciu technickej výchovy pre žiakov ZŠ a na predstavenie rezortných študijných odborov a učebných odborov v rámci propagácie	podľa potreby	MŠVVŠ SR, ZŠ, SOŠ

		Propagovať tematicky zamerané exkurzie do rezortných SOŠ, vysokých škôl a u rezortných zamestnávateľov	podľa potreby	PS, SOŠ, VŠ, zamestnávatelia
		Presadzovať alternatívne vyučovacie metódy v rámci celoživotného vzdelávania podľa najnovších technologických poznatkov	trvale	MŠVVŠ SR, ŠIOV, SOŠ, VŠ
		Podporovať a propagovať rôzne formy ďalšieho vzdelávania určeného pre verejnosť v rámci ich prípravy na rezortné profesie, tiež integrovaný vzdelávací systém	trvale	SOŠ, zamestnávatelia
		Presadzovať vytvorenie elektronickej databázy odbornej literatúry pre využitie v rámci celoživotného vzdelávania, najmä pri príprave na rezortné profesie	trvale	MŠVVŠ SR, MIRRI
9.2	Využívať možnosti uplatnenia sa v rezortných profesiách ponúkaných NSK, NSP a ISTP	Podporovať získavanie čiastočnej a úplnej kvalifikácie pre rezortné profesie neformálnym vzdelávaním a informálnym učením sa	trvale	MŠVVŠ SR, MPSVR SR
		Podporovať zachovanie aktívnej činnosti sektorových rád a Aliancie sektorových rád po skončení NP SRI	trvale	Aliancia sektorových rád, rezortné sektorové rady

Pozn.: Financovanie aktivít zo strany ministerstva bude zabezpečené z rozpočtových prostriedkov v súlade so schváleným plánom verejného obstarávania na jednotlivé roky.

Zoznam použitých skratiek v Realizačnom pláne koncepcie:

CEOVP	Centrum excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy
COVP	Centrum odborného vzdelávania a prípravy
CPPPaP	Centrum pedagogicko-poradenského poradenstva a prevencie
IKT	informačné a komunikačné technológie
ISTP	Integrovaný systém typových pozícií
MH SR	Ministerstvo hospodárstva SR
MIRRI	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR
MPC	Metodicko-pedagogické centrum
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MŠVVŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
NP SRI	Národný projekt Sektorovo riadenými inováciami k efektívnemu trhu práce v SR
NSK	Národná sústava kvalifikácií
NSP	Národná sústava povolání
OVP	odborné vzdelávanie a príprava
PS	pracovná skupina

RZSDV	Rada zamestnávateľov pre systém duálneho vzdelávania
SAPO	stavovské organizácie a profesijné organizácie
SDV	systém duálneho vzdelávania
SKSI	Slovenská komora stavebných inžinierov
SOŠ	stredné odborné školy
SPŠD	Stredná priemyselná škola dopravná
SPŠSG	Stredná priemyselná škola stavebná a geodetická
SR	Slovenská republika
SŠ	stredné školy
ŠIOV	Štátny inštitút odborného vzdelávania
ÚDPT	Únia dopravy, pôšt a telekomunikácií SR
VŠ	vysoké školy
VÚC	vyššie územné celky
VÚD	Výskumný ústav dopravný, a. s.
ZCR	Zväz cestovného ruchu
ZSPS	Zväz stavebných podnikateľov Slovenska
ZŠ	základné školy

ZÁVER

Koncepcia, jej ciele, opatrenia a aktivity vymedzené na účely naplňania cieľov, ako aj zastúpenie rezortu v orgánoch zriadených na podporu stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy v SR (najmä v kontexte pôsobností a úloh vyplývajúcich zo zákona o odbornom vzdelávaní) sú **rámcom budúceho fungovania systému stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy pre potreby rezortu dopravy a výstavby v súlade s princípmi celoživotného vzdelávania.**

Koncepcia je otvorený a flexibilný materiál a bude neustále prístupná zmenám a aktualizácii na základe potrieb trhu práce a ďalších okolností vyplývajúcich z vývojových zmien rezortných odvetví. Naplňanie cieľov koncepcie bude ministerstvo pravidelne sledovať a vyhodnocovať.

Príloha 1: Prehľad rezortných centier odborného vzdelávania a prípravy

Skupina odborov	Názov COVP	Názov, adresa školy, ktorá má oprávnenie používať označenie COVP
36	COVP pre stavebníctvo	SOŠ technológií a remesiel, Ivanská cesta 21, Bratislava
	COVP pre stavebníctvo	SOŠ stavebná Emila Belluša, Staničná 4, Trenčín
	COVP pre stavebníctvo	SOŠ stavebná, Nábrežie mládeže 1, Nitra
	COVP pre stavebníctvo	SOŠ stavebná, Tulipánová 2, Žilina
	COVP pre stavebníctvo	Spojená škola, Kremnička 10, Banská Bystrica
	COVP pre stavebníctvo	SOŠ technická, Volgogradská 1, Prešov
	COVP pre stavebníctvo	SOŠ technická, Kukučínova 23, Košice
37	COVP pre dopravu, pošty a telekomunikácie	SPŠ, Študentská 23, Trnava
	COVP pre dopravu, pošty a telekomunikácie	SOŠ dopravná, Školská 66, Trenčín
	COVP pre dopravu, pošty a telekomunikácie	SOŠ dopravná, Zelená 2, Martin-Priekopa
63/64	COVP pre obchod, cestovný ruch a služby	Súkromná SOŠ, Dukelská 33, Giraltovce
	COVP pre cestovný ruch, hotelové služby a obchod	SOŠ hotelových služieb a obchodu, Zdravotnícka 3, Nové Zámky
	COVP pre hotelierstvo a služby	SOŠ hotelových služieb a obchodu, Jabloňová 1351, Zvolen
	COVP pre služby a gastronómiu	Hotelová akadémia, Čs. brigády 1804, Liptovský Mikuláš
	COVP pre hotelierstvo a služby	SOŠ hotelových služieb a dopravy, Zvolenská cesta 83, Lučenec
	COVP pre oblasť hotelierstva, obchodu a služieb	SOŠ obchodu a služieb, Školská 4, Michalovce
	COVP pre gastronómiu, hotelierstvo a turizmus	Hotelová akadémia Otta Brucknera, MUDr. Alexandra 29, Kežmarok
	COVP pre služby a gastronómiu	Hotelová akadémia, Hlinská 31, Žilina

Príloha 2: Prehľad študijných odborov a učebných odborov v rámci skupín odborov vzdelávania 36, 37, 63 a 64 v školskom roku 2021/2022

Kód odboru	Názov odboru	Kód odboru	Názov odboru	Kód odboru	Názov odboru
36 - Stavebníctvo, geodézia a kartografia		37 - Doprava, pošty a telekomunikácie		63 - Ekonomika a organizácia, obchod a služby I	
3650M00	stavitelstvo	3739M00	elektrotechnika v doprave a telekomunikáciách	6314N00	cestovný ruch
3650N00	stavitelstvo	3757L00	dopravná prevádzka	6314Q00	cestovný ruch
3656K00	operátor stavebnej výroby	3758K00	operátor prevádzky a ekonomiky dopravy	6318Q00	manažment hotelov a cestovných kancelárií
3658K00	mechanik stavebno-inštalčných zariadení	3759K00	komerčný pracovník v doprave	6323K00	hotelová akadémia
3659L00	stavebníctvo	3760M00	prevádzka a ekonomika dopravy	6323N00	hotelová akadémia
3661H00	murár	3762H00	železničiar	6324M00	manažment regionálneho cestovného ruchu
3663H00	tesár	3763H00	manipulant poštovej prevádzky a prepravy	6336M00	informačné technológie a informačné služby v cestovnom ruchu
3667K00	technik vodár vodohospodár	3764Q00	logistika a manažment v cestnej preprave	6355M00	služby v cestovnom ruchu
3668H00	montér suchých stavieb	3765M00	technika a prevádzka dopravy	64 - Ekonomika a organizácia, obchod a služby II	
3673H00	kachliar	3766H00	lodník	6421L00	spoločné stravovanie
3675H00	maliar	3767M00	dopravná akadémia	6432K00	pracovník v hotelierstve a cestovnom ruchu (exp.)
3678H00	inštalatér	3770H00	mechanik železničnej prevádzky (exp.)	6444H00	čaušník, servírka
3678G01	inštalatér – vodovodné zariadenia	3776K00	mechanik lietadiel – 01 mechanika, 02 avionika	6444K00	čaušník, servírka
3684H00	strehár	3778K00	technik informačných a telekomunikačných technológií	6445H00	kuchár
3686F00	stavebná výroba	3795K00	klientsky manažér pošty	6445K00	kuchár
3686G00	stavebná výroba			6489H00	hostinský, hostinská
3688H00	kominár			6468F00	pomocník v kuchyni
3692M00	geodézia, kartografia a kataster				
3692N00	geodézia, kartografia a kataster				
3693K00	technik energetických zariadení budov				
3697G 00	stavebná výroba – stavebné práce				

Príloha 3: Označenie stupňa vzdelania pre študijné odbory a učebné odbory v skupinách odborov vzdelávania 36, 37, 63 a 64

Písm.	Dosiahnuté vzdelanie
F	<p><u>nižšie stredné odborné vzdelanie</u> dvojročné vzdelávacie programy stredných odborných škôl, odbory so zvlášť upravenými učebnými plánmi</p>
G	<p><u>nižšie stredné odborné vzdelanie s výučným listom</u> odborné učilišťa pre žiakov s mentálnym postihnutím, ukončenie s výučným listom</p>
H	<p><u>stredné odborné vzdelanie bez maturity s výučným listom</u> vzdelávacie programy na stredných odborných školách bez maturity s výučným listom</p>
K	<p><u>úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou a výučným listom</u> vzdelávacie programy na stredných odborných školách s maturitou aj výučným listom</p>
L	<p><u>úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou bez výučného listu – nadstavbové štúdium</u> vzdelávacie programy v nadstavbovom štúdiu na stredných odborných školách, pri ktorých absolventi učebných odborov získajú maturitu</p>
M	<p><u>úplné stredné odborné vzdelanie s maturitou bez výučného listu</u> vzdelávacie programy na stredných odborných školách s maturitou (s výnimkou programov uvedených pri písmene K)</p>
N	<p><u>post sekundárne vzdelanie – pomaturitné</u> pomaturitné kvalifikačné štúdium, pomaturitné inovačné štúdium, pomaturitné zdokonaľovacie štúdium</p>
Q	<p><u>vyššie odborné vzdelanie – absolventský diplom</u> vzdelávacie programy na stredných odborných školách s absolventskou skúškou, pomaturitné špecializačné štúdium</p>

Príloha 4: Vyhodnotenie plnenia cieľov Odvetvovej koncepcie odborného vzdelávania a prípravy žiakov na výkon povolania, skupiny povolání a odborných činností v rezorte dopravy a výstavby Slovenskej republiky na roky 2018 - 2021

1. Rozvíjať systém stredného odborného vzdelávania v rezorte pripravujúceho žiakov na úspešné uplatnenie sa na trhu práce

Opatrenia:

1.1. Analyzovať vývoj zamestnanosti v odvetviach rezortu, vývoj stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy (ďalej len „OVP“) v rezorte a identifikovať potreby trhu práce na účely plánovania odborného vzdelávania

Na účely pravidelného získavania informácií o potrebách trhu práce, zamestnanosti, stave a vývoji stredoškolského OVP v rezorte Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) zabezpečilo v rokoch 2018 – 2021 vypracovanie Analýzy trhu práce vo vzťahu k zameraniu OVP mládeže na výkon povolania v rezorte dopravy a výstavby v spolupráci s Výskumným ústavom dopravným, a. s. v Žiline. Ďalšie informácie o vývoji zamestnanosti v rezorte vo vzťahu k OVP boli pre ministerstvo dostupné aj zo Sektorových stratégií rozvoja ľudských zdrojov do roku 2030 (ďalej len „Sektorové stratégie“), ktoré pripravili Sektorové rady v rokoch 2020 a 2021 v rámci Národného projektu Sektorovo riadenými inováciami k efektívnemu trhu práce v Slovenskej republike (ďalej len „NP SRI“). Na príprave Sektorových stratégií sa podieľali ako členovia rezortných Sektorových rád aj zástupcovia ministerstva. Údaje o vývoji zamestnanosti v rezorte vo vzťahu k vývoju rezortného OVP boli využité najmä pri vypracovaní Odvetvovej koncepcie OVP žiakov na výkon povolania, skupiny povolání a odborných činností v rezorte dopravy a výstavby Slovenskej republiky na roky 2022 – 2025, v rámci rokovania Pracovnej skupiny pre koordináciu OVP v rezorte dopravy a výstavby (zriadenej v roku 2015, ďalej len „Pracovná skupina“), na workshopoch, konferenciách a odborných fórach organizovaných ministerstvom v spolupráci s rezortnými partnermi pre subjekty participujúce na OVP v rámci rezortu (s odporúčaním prezentované informácie využiť aj pri príprave Regionálnych stratégií výchovy a vzdelávania v krajoch), prezentačných aktivitách a súťažiach organizovaných pre rezortné stredné odborné školy (ďalej len „SOŠ“) a na zasadnutiach odvetvových tripartít najmä k stredoškolskému OVP v stavebníctve, ako aj k vzdelávaniu vodičov.

1.2. Podporovať prepojenie OVP s požiadavkami zamestnávateľov

Ministerstvo podporovalo vznik zmlúv o spolupráci medzi zamestnávateľmi a SOŠ (najmä v oblasti praktického vyučovania) a zároveň bolo iniciátorom vzniku medzinárodnej spolupráce medzi Strednou priemyselnou školou dopravnou v Tnave a Střední průmyslovou školou Edvarda Beneše a obchodní akademií v Břeclavi v oblasti vzdelávania, participácie a vzájomnej súčinnosti pri realizácii programov, projektov a aktivít (rok 2021). Prepojenie OVP s požiadavkami zamestnávateľov bolo podporované aj aktivitami organizovanými ministerstvom v spolupráci s rezortnými zamestnávateľmi a SOŠ pre žiakov základných škôl (ďalej len „ZŠ“) s cieľom propagovať stredoškolské OVP a predstaviť spoluprácu rezortných SOŠ a zamestnávateľov pri príprave budúcich odborníkov (najmä podujatie Kam po skončení základnej školy – Študuj dopravu v rokoch 2019 a 2021).

1.3. Podporovať ďalšie vzdelávanie odborných pedagogických zamestnancov a rast ich kvalifikačných a odborných predpokladov pri využívaní moderných technológií v prepojení s potrebami zamestnávateľov

Slovenská komora stavebných inžinierov v spolupráci s ministerstvom pripravili v roku 2019 vzdelávacie podujatie pre pedagógov SOŠ vyučujúcich stavebné odbory, ktorého obsahom boli inovácie a využitie BIM v stavebníctve, efektívne projektovanie nosných konštrukcií v BIM prostredí, technológie zberu údajov a práca s mračným bodom (prednášali členovia komory). Koncom roka 2021 sa začalo s prípravami ďalšieho odborného vzdelávania pedagógov stavebných škôl online formou v spolupráci s Generálnym riaditeľstvom Metodicko-pedagogického centra v Bratislave, Štátnym inštitútom odborného vzdelávania (ďalej len „ŠIOV“), Zväzom stavebných podnikateľov Slovenska a vybranými SOŠ vyučujúcimi stavebné odbory. Ministerstvo prostredníctvom dotácie pre organizácie cestovného ruchu pripravilo podmienky pre odborné vzdelávanie pedagogických zamestnancov SOŠ so zameraním na cestovný ruch. Vzdelávanie k inovatívnym prístupom v udržateľnom cestovnom ruchu sa realizuje v spolupráci so SLOVAKIA TRAVEL, Zväzom cestovného ruchu Slovenskej republiky, profesijnými a záujmovými združeniami v cestovnom ruchu a členmi organizácií cestovného ruchu. V rámci podpory vzdelávania pedagógov sú rezortné SOŠ informované aj o organizovaní konferencií a workshopov, možnostiach vzdelávania sa v cudzom jazyku a v informačno-komunikačných technológiách (vrátane možnosti využitia finančných prostriedkov Európskej únie na zabezpečenie najnovších technológií pre vzdelávacie potreby).

1.4. Posudzovať materiály v oblasti rozvoja OVP s dôrazom na potreby rezortu

Zástupcovia ministerstva ako členovia Rady vlády Slovenskej republiky pre OVP, jej pracovných skupín, Riadiaceho výboru NP SRI, Aliancie sektorových rád a rezortných sektorových rád sa v rokoch 2018 – 2021 aktívne zúčastňovali na pripomienkovaní materiálov z oblasti OVP s prihliadaním na požiadavky rezortných zamestnávateľov a SOŠ. Požiadavky zamestnávateľov a SOŠ boli premietnuté do pripomienok rezortu napr. k vyhláške Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „MŠVVŠ SR“), ktorou sa ustanovujú kritériá na určovanie najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka stredných škôl (2019), zákonu o OVP (2021), zákonu o výchove a vzdelávaní (2021) a Stratégii celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021 – 2030 (2021).

2. Podporovať optimalizáciu siete SOŠ a ďalších stredných škôl, študijných odborov a učebných odborov s rezortným zameraním podľa požiadaviek trhu práce

Opatrenia:

2.1. Podporovať zmeny a rozvoj siete SOŠ a ďalších stredných škôl s ohľadom na potreby trhu práce v rámci rezortu

V roku 2019 pokračovala spolupráca ministerstva a ŠIOV v rámci Národného projektu Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality OVP (ďalej len „NP Duál“), ktorá bola zameraná prednostne na podporu zmien, optimalizáciu a rozvoj siete stredných škôl (účasť zástupcu ministerstva aj na zasadnutiach k problematike v Častej-Papierničke). Zároveň bola podporovaná regulácia OVP podľa aktuálnych a budúcich potrieb trhu práce v rezorte participáciou zástupcu ministerstva na príprave vyhlášky MŠVVŠ SR, ktorou sa ustanovujú kritériá na určovanie najvyššieho počtu žiakov prvého ročníka stredných škôl (2019).

2.2. Podporovať vytváranie štruktúry študijných odborov a učebných odborov zodpovedajúcej požiadavkám trhu práce a zohľadňujúcej špecifiká regiónov

V nadväznosti na opatrenie 2.1 ministerstvo v spolupráci so ŠIOV podporovalo v rámci optimalizácie študijných odborov a učebných odborov prostredníctvom NP Duál odstraňovanie duplicitných odborov, ako aj zmeny a reštrukturalizácie odborov na základe potrieb regiónov. Výsledky projektu boli prezentované na záverečnej online konferencii 23.11.2021. Na podporu prípravy budúcich vodičov, ktorých je v odvetví dopravy dlhodobo nedostatok, bolo v spolupráci so ŠIOV vymedzených 15 študijných odborov, ktorých absolventi sú oslobodení od výučby teórie základnej kvalifikácie vodiča (príloha č. 11 k vyhláške Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 44/2016 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 280/2006 Z. z. o povinnej základnej kvalifikácii a pravidelnom výcviku niektorých vodičov v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 23.5.2020).

2.3. Posudzovať návrhy nových študijných odborov a učebných odborov v nadväznosti na potreby pracovného trhu v rezorte

Ministerstvo participovalo na procese prípravy experimentálneho overovania nových študijných odborov a učebných odborov prostredníctvom svojich zástupcov v pracovných skupinách Rady vlády Slovenskej republiky pre OVP. V školských rokoch 2019/2020 a 2020/2021 boli experimentálne overované nasledujúce rezortné odbory: mechanik železničnej prevádzky (H), technik vodič vodohospodár (K) a pracovník v hotelierstve a cestovnom ruchu (K). K 31.8.2019 bolo úspešne ukončené experimentálne overovanie odborov: informačné technológie a informačné služby v cestovnom ruchu (M) a pomocník v kuchyni (F). Členovia pracovných skupín pravidelne vypracovávali odborné stanoviská k návrhom nových študijných odborov a učebných odborov najmä v súlade s požiadavkami pracovného trhu.

3. Propagovať odborné vzdelávanie a prípravu, rozvíjať záujem žiakov ZŠ o štúdium na SOŠ v rámci odborov pripravujúcich pre rezort

Opatrenia:

3.1. Zvyšovať povedomie žiakov ZŠ a rodičov o možnostiach štúdia na SOŠ príp. ďalších stredných školách so zameraním na rezortné profesie a zvyšovať informovanosť verejnosti o rezortných profesiách

Na webovom sídle ministerstva v záložke Odborné vzdelávanie a príprava žiakov sú pravidelne aktualizované a doplnené informácie o rezortnom OVP pre verejnosť (dokumenty, prezentačné podujatia, súťaže, workshopy...). Pravidelné spravovanie a aktualizáciu webovej stránky www.studuj dopravu.sk (ktorej doménu vlastní ministerstvo) zabezpečujú od roku 2017 žiaci Strednej priemyselnej školy dopravnej v Trnave v rámci praktického vyučovania. Stránka propaguje SOŠ vyučujúce odbory skupiny 37, možnosti vysokoškolského štúdia dopravných odborov, ponuky zamestnávateľov, podujatia a súťaže na podporu rezortného OVP. V roku 2021 ministerstvo v spolupráci so ŠIOV, vybranými SOŠ vyučujúcimi stavebné odbory a Zväzom stavebných podnikateľov Slovenska začalo s prípravami webovej stránky www.stansastavbarom.sk, ktorá bude slúžiť na propagáciu OVP v stavebníctve (stránku bude pripravovať a spravovať Stredná priemyselná škola stavebná a geodetická, Bratislava). Rezortné OVP bolo v rokoch 2018 – 2021 propagované aj v spolupráci so ŠIOV s využitím možností NP Duál, prostredníctvom webových

stránok zamestnávateľov, SOŠ, vysokých škôl, miestnych médií, tlačových správ, dní otvorených dverí, prezentačných podujatí rezortných SOŠ (Študuj dopravu, prezentácia stavebných škôl na veľtrhu Coneco, Mladý tvorca), súťaží (Top turistická destinácia regiónu, Maják pre dopravu, Gastro štafeta, remeselné súťaže) a propagačných materiálov (logá, plagáty, bannery, záložky do knihy, nálepky, balóny).

3.2. Podporovať kariérové poradenstvo u žiakov ZŠ

Ministerstvo v spolupráci s rezortnými SOŠ a zamestnávateľmi pravidelne organizuje podujatie Kam po skončení základnej školy – Študuj dopravu, ktoré sa koná v Bratislave, Košiciach, Vrútkach a Trnave. Cieľom podujatia je predstaviť najmä žiakom ZŠ štúdium dopravných odborov a odborov so zameraním na poštové služby, ako aj nadväzujúce povolania, na ktoré štúdium žiakov pripravuje (podujatie sa konalo vo všetkých štyroch mestách v rokoch 2018 a 2019). Súčasťou podujatia je aj kariérové poradenstvo pre účastníkov. V roku 2020 sa podujatie z dôvodu šírenia ochorenia Covid-19 nekonalo a v roku 2021 sa uskutočnilo iba vo Vrútkach v rámci osláv 150. výročia výstavby Košicko-bohumínskej železnice. V roku 2019 sa uskutočnila prezentácia SOŠ so stavebným zameraním na veľtrhu Coneco s cieľom propagovať stavebné odbory.

4. Budovať vzťah žiakov SOŠ k budúcej profesii, podporovať rozvíjanie kľúčových kompetencií a praktických zručností na vykonávanie budúcej profesie

Opatrenie:

4.1. Organizovať súťaže pre SOŠ so zameraním na rozvoj tvorivého myslenia žiakov a ich praktických zručností pre vykonávanie budúcej profesie, podporovať odborné súťaže pre SOŠ

Ministerstvo v roku 2019 organizovalo súťaže o Cenu ministra dopravy a výstavby SR Maják pre dopravu a Top turistická destinácia regiónu s cieľom podporiť zručnosti žiakov a ocenilo v rámci oboch súťaží 3 najúspešnejšie projekty. Zároveň spolupracovalo so Strednou odbornou školou obchodu a služieb v Piešťanoch pri organizovaní súťaže Gastro štafeta. V roku 2019 boli ministerstvom ocenení aj víhercovia remeselných súťaží Majstrovstvá Slovenska strechárskych remesiel žiakov odborných škôl, Murár, Mladý stavbár a Mladý remeselník. V roku 2020 sa súťaže z dôvodu šírenia ochorenia Covid-19 nekonali. V roku 2021 ministerstvo organizovalo súťaž Maják pre dopravu (11.11.2021) a ocenilo tri najlepšie súťažné tímy.

5. Rozvíjať spoluprácu zamestnávateľov a SOŠ v rámci rezortu

Opatrenia:

5.1. Napomáhať budovaniu centier odborného vzdelávania a prípravy (ďalej len „COVP“) v rámci rezortu, podporovať vznik rezortných COVP vo všetkých regiónoch Slovenska

Ministerstvo podporuje vznik COVP v rezorte a pravidelne aktualizuje zoznam rezortných SOŠ s oprávnením používať označenie COVP. Podporné stanovisko zo strany ministerstva k udeleniu oprávnenia používať označenie COVP bolo poskytnuté Strednej priemyselnej škole dopravnej v Trnave (2018) a Strednej priemyselnej škole dopravnej vo Zvolene (2019).

- 5.2. Podporovať štipendijné programy a ďalšie programy zamestnávateľov pre SOŠ
Propagácia štipendijných a ďalších vzdelávacích programov rezortných zamestnávateľov určených pre žiakov SOŠ bola v rokoch 2018 – 2021 zabezpečovaná najmä prostredníctvom webovej stránky ww.studuj dopravu.sk, čiastočne aj na prezentačných podujatiach Mladý tvorca (2019) a Kam po skončení základnej školy – Študuj dopravu (2019, 2021).
- 5.3. Podporovať zamestnávanie absolventov SOŠ v rezortných profesiách
Zamestnávanie absolventov rezortných SOŠ v odbore vzdelávania podporovali zamestnávatelia skvalitňovaním zamestnaneckých programov a benefitov, využívaním absolventských programov, adaptačných programov pre absolventov vybraných škôl, organizovaním exkurzií a odborných prednášok pre záujemcov. Posilnenie zamestnávania absolventov v rezorte bolo premietnuté aj do strategických opatrení a aktivít Sektorových stratégií vypracovaných v rámci NP SRI. Ministerstvo spolu so zamestnávateľmi podporovali zamestnávanie v rezortných profesiách aj u tých absolventov, ktorí boli pripravovaní v zahraničí.

6. Podporovať rozvoj systému duálneho vzdelávania v odvetviach rezortu

Opatrenia:

- 6.1. Pomáhať úspešnej implementácii systému duálneho vzdelávania (ďalej len „SDV“) vo všetkých odvetviach rezortu
Ministerstvo v rokoch 2018 – 2021 pravidelne aktualizovalo údaje o duálnom vzdelávaní v rezorte (zoznam SOŠ a zamestnávateľov zapojených do systému) a organizovalo podujatia na podporu duálneho vzdelávania v podmienkach rezortu. V roku 2019 sa v priestoroch ministerstva konala konferencia pre odborníkov z rezortných odvetví na tému Rezortné duálne vzdelávanie v kontexte legislatívnych zmien, ktorá bola voľným pokračovaním konferencie z roku 2018 na tému Aktuálne otázky duálneho vzdelávania v rezorte dopravy a výstavby. Spoluorganizátormi konferencií boli ŠIOV a Únia dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky (ďalej len „ÚDPT SR“). Ďalšia konferencia/diskusné fórum k duálnemu vzdelávaniu je pripravené na tému Spolupráca subjektov duálneho vzdelávania v rezorte dopravy a výstavby, ktorú plánujú organizátori uskutočniť po zlepšení epidemiologickej situácie spojenej so šírením ochorenia Covid-19.
- 6.2. Podporovať informovanosť verejnosti o SDV v rezorte, o možnostiach a výhodách systému
Informovanie verejnosti o SDV v rezorte bolo okrem organizovania konferencií k téme (podrobne v bode 6.1.) zabezpečované aj prostredníctvom aktivít NP Duál (propagácia rezortných odborov zapojených do duálneho systému, podpora centier orientácie na povolanie pre rozvoj duálneho vzdelávania), prostredníctvom webovej stránky www.studuj dopravu.sk (záložka Duálne vzdelávanie) a v rámci prezentačných podujatí organizovaných pre SOŠ (prezentácia SOŠ so stavebným zameraním na veľtrhu Coneco - 2019, podujatie Mladý tvorca - 2018 a 2021, podujatie Kam po skončení základnej školy - Študuj dopravu - 2018 a 2021).
- 6.3. Podporovať zapojenie sa čo najväčšieho počtu zamestnávateľov a SOŠ v rezorte do SDV
Účastníci konferencie Rezortné duálne vzdelávanie v kontexte legislatívnych zmien v roku 2019, ktoré organizovalo ministerstvo v spolupráci so ŠIOV (NP Duál) a ÚDPT SR, riešili možnosti zamestnávateľov a SOŠ zapojiť sa do duálneho systému vrátane

jeho výhod a nevýhod. Zároveň podporili vznik nadpodnikových vzdelávacích centier na posilnenie duálneho vzdelávania najmä v stavebníctve. Možnosť vzniku nadpodnikových vzdelávacích centier priniesol zákon č. 413/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o OVP s účinnosťou od 1.1.2022.

7. Rozvíjať aktívnu spoluprácu subjektov zúčastnených v procese realizácie OVP v rezorte

Opatrenia:

7.1. Koordinovať činnosti subjektov zúčastnených v procese realizácie OVP v rezorte, vytvoriť platformu pre odbornú komunikáciu

Platforma pre kvalitnú odbornú komunikáciu a riešenie problémov OVP v rezorte bola zabezpečená najmä prostredníctvom činnosti Pracovnej skupiny zriadenej vedúcim služobného úradu v roku 2015, ktorá mala v roku 2019 dve zasadnutia a v roku 2020 a 2021 jedno zasadnutie z dôvodu obmedzení pri organizovaní hromadných podujatí v dôsledku šírenia ochorenia Covid-19. Členmi Pracovnej skupiny sú najmä zástupcovia ministerstva, rezortných zamestnávateľov, SOŠ, profesijných a stavovských organizácií, zriaďovateľov škôl, ako aj odborových zväzov. Ministerstvo na podporu koordinácie činnosti subjektov zapojených do procesu realizácie OVP v rezorte organizovalo koncom roka 2018 workshop Nedostatok vodičov v osobnej a nákladnej doprave a v roku 2020 workshop s názvom Príprava odborníkov vo vodnej a leteckej doprave. Na workshopoch boli riešené aktuálne problémy OVP v rámci dotknutých druhov dopravy. Možnosti komunikácie problémov OVP boli vytvorené aj v rámci sociálneho dialógu v rezorte (najmä za oblasť výstavby, bytovej politiky a mestského rozvoja a za oblasť cestnej dopravy). Zástupcovia ministerstva participovali na riešení problémov OVP aj účasťou na zasadnutiach Riadiaceho výboru NP SRI, Aliancie sektorových rád, rezortných sektorových rád, Rady vlády Slovenskej republiky pre OVP a jej pracovných skupín.

7.2. Rozvíjať a skvalitniť spoluprácu SOŠ s rezortnými stavovskými a profesijnými organizáciami

Spoluprácu SOŠ, stavovských a profesijných organizácií podporila v rokoch 2018 – 2021 najmä ich spoločná účasť na workshopoch Nedostatok vodičov v osobnej a nákladnej doprave (2018) a Príprava odborníkov vo vodnej a leteckej doprave (2020), ako aj na konferenciách Aktuálne otázky duálneho vzdelávania v rezorte dopravy a výstavby (2018) a Rezortné duálne vzdelávanie v kontexte legislatívnych zmien (2019). Zástupcovia SOŠ, stavovských a profesijných organizácií sú zároveň členmi Pracovnej skupiny a pravidelne sa zúčastňujú na jej zasadnutiach.

8. Podporovať celoživotné vzdelávanie pre uplatnenie sa v rezortných profesiách

Opatrenia:

8.1. Propagovať a rozvíjať celoživotné vzdelávanie v rámci prípravy na rezortné profesie (od základného vzdelávania cez stredné a vysoké školy až po ďalšie vzdelávanie záujemcov o rezortné profesie)

Podpora spolupráce ZŠ, SOŠ, vysokých škôl a zamestnávateľov v rezorte (vrátane exkurzií) bolo v rokoch 2018 – 2021 súčasťou najmä prezentačných podujatí organizovaných ministerstvom pre SOŠ (Študuj dopravu, prezentácia SOŠ na veľtrhu Coneco – 2019 a 2021) a prezentačného podujatia SOŠ Mladý tvorca, ktorého hlavným organizátorom bolo Ministerstvo hospodárstva SR (2018, 2019 a 2021). Ministerstvo

aktívne spolupracovalo aj so Žilinskou univerzitou v Žiline, Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave a Technickou univerzitou v Košiciach v rozsahu zmlúv/memoránd o vzájomnej spolupráci vo vedeckovýskumnej činnosti, rozvoji a vzdelávaní. Cieľom spolupráce bolo podporovať najmodernejšie odborné poznatky v oblasti vedy, techniky a vzdelávania v podmienkach rezortu. V roku 2021 sa začala spolupráca s Fakultou PEDAS Žilinskej univerzity v Žiline v oblasti propagácie vysokoškolského vzdelávania v doprave (v rámci projektu Študuj dopravu), ako aj v oblasti zastávania funkcie Autority z praxe ministerstvom pri posudzovaní, vytváraní, rušení a zosúladovaní vysokoškolských študijných programov. Ministerstvo podporovalo tiež prípravu záujemcov o rezortné profesie zamestnávateľmi, SOŠ a vysokými školami s využitím možností ďalšieho vzdelávania.

8.2. Spolupracovať s MŠVVŠ SR, ŠIOV a zamestnávateľmi pri nastavení efektívnych foriem ďalšieho a kvalifikačného vzdelávania pre potreby rezortu

Ministerstvo podporovalo a propagovalo externé formy štúdia (ďalšie a kvalifikačné vzdelávanie) najmä v oblasti dopravy a poštových služieb (spolupráca so SOŠ, ŠIOV, zamestnávateľmi). Propagácia bola zabezpečená najmä prostredníctvom webovej stránky www.studuj dopravu.sk (záložky Vysokoškolské štúdium, Externé štúdium, Zamestnávateľia) a v rámci podujatí organizovaných na podporu OVP v rezorte (prezentačné podujatia pre SOŠ, konferencie, workshopy).

8.3. Využívať možnosti uplatnenia sa na trhu práce ponúkaných Národnou sústavou kvalifikácií, Národnou sústavou povolání a Integrovaným systémom typových pozícií
Možnosti uplatnenia sa na trhu práce využitím Národnej sústavy kvalifikácií, Národnej sústavy povolání a Integrovaného systému typových pozícií boli od roku 2019 komunikované a riešené najmä v rámci obnovenej činnosti Aliancie sektorových rád a rezortných sektorových rád. Ministerstvo je zastúpené v Riadiacom výbore NP SRI, Aliancii sektorových rád, Sektorovej rade pre stavebníctvo, geodéziu a kartografiu, Sektorovej rade pre dopravu, logistiku, poštové služby, Sektorovej rade pre informačné technológie a telekomunikácie a Sektorovej rade pre obchod, marketing, gastronómiu a cestovný ruch. Podpora získavania čiastočnej a úplnej kvalifikácie pre rezortné profesie neformálnym vzdelávaním a informálnym učením sa boli riešené najmä so zástupcami MŠVVŠ SR na pracovných stretnutiach, workshopoch a konferenciách organizovaných ministerstvom.